

**KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM
TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR
Hittanoktató- és Kántorképző Intézet**

**REFORMÁTUS HITTANOKTATÓ
ALAPKÉPZÉSI (BA) SZAK
KÉPZÉSI PROGRAMJA**

– a 2017. szeptember 1-től életbe lépett mintatanterv szerint –

Szakfelelős:
Dr. Pap Ferenc
intézetvezető,
habilitált egyetemi docens

**NAGYKÖRÖS
2017**

1. ALAPOZÓ ISMERETEK

Tantárgy kódja TK6101			Tantárgy neve FILOZÓFIA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az európai filozófia fejlődésmenetének áttekintése, a gondolkodás korszakainak behatárolása, az egyes korszakok legfontosabb fogalmainak elsajátítása. A különböző korok világképének megismerése, a megszerzett tudásanyag segítségével ezek összehasonlítása. Az egyes filozófiai áramlatok megismerésének segítségével a hallgatók absztrakt gondolkodásának fejlesztése, a filozófiai szakkifejezések pontos használata.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az európai filozófia bölcsője, a milétoszi és dél-itáliai iskolák, a preszókratikusok gondolkodása, az európai gondolkodás alapfogalmainak megalkotása: hülozoisták, eleaták. A relativisztikus etika megjelenése, a szofisták, Protagorász és a homo mensura tétel. Az intellektualisztikus etika, Szókratész bábáskodása és a daimonion. Az athéni klasszikus filozófia, Platón objektív idealizmusa, az ideák és az érzéki tapasztalati világ, a platóni társadalom-elmélet és hatása. Az európai gondolkodás első rendszeralkotó filozófusa, Arisztotelész, a logika atyja, az európai gondolkodás legfontosabb arisztotelészi fogalmai, a mezon-elmélet, a katharszisz-elmélet politikai fogalmai. A hellenizmus filozófiájának iskolái, cinizmus, sztoicizmus, epikureizmus, szkepticizmus, mindezek hatása a késő antik filozófiára és a korai kereszténységre. Az utolsó antik és első középkori filozófus, Boëthius, az univerzália-vita, az Arisztotelész-reneszánsz: Albertus Magnus és Aquinoi Tamás. A késői nominalizmustól a reneszánsz természet- és társadalom-filozófiáig. A reneszánsz filozófia betetőzője, Francis Bacon empirikus filozófiája. A francia racionalizmus, René Descartes és a karteziánizmus. A brit empiristák, Hume-tól Kantig. A filozófusok százada – a francia felvilágosodás Voltaire és Rousseau, deizmus, társadalomfilozófia, szentimentalizmus. A klasszikus német filozófia, Immanuel Kant kritikizmusa, epikája és esztétikája. Fichte, Schelling, Hegel, a német idealizmus, dialektika és történelemszemlélet. Életfilozófiák és irracionálizmus, Schopenhauer és Nietzsche. Kierkegaard, az egzisztencializmus atyja, a 20. századi egzisztencialisták. A 20. századi 'izmusok', új ontológia és metafizika, és a keresztyén filozófia újjászületése.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bolberitz Pál: <i>A keresztyén bölcsélet alapjai</i>. Budapest, 2002 ▪ Fila Lajos: <i>Bölcslelettudomány</i>. Kairoz, 2005 ▪ <i>Filozófiatörténeti szöveggyűjtemény I-II</i>. Szerk.: Demeter Katalin, Budapest, 1994 ▪ Habermas, Jürgen: <i>Filozófiai diskurzus a modernségről</i>. Budapest, 1998 ▪ King, Peter J.: <i>Száz nagy filozófus</i>. Budapest, 2005 ▪ Nyíri Tamás: <i>A filozófiai gondolkodás fejlődése</i>. Budapest, 1991 ▪ Russel, Bertrand: <i>A nyugati filozófia története</i>. Budapest, 1997 ▪ Steiger Kornél: <i>Bevezetés a filozófiába – Szöveggyűjtemény</i>. Budapest, 1992 ▪ Störig, Hans Joachim: <i>A filozófia világtörténete</i>. Budapest, 2005 ▪ Szabó Tibor: <i>Életutak és életelvek Dantétól Derridáig</i>. Budapest, 2005 ▪ Warburton, Nigel: <i>Bevezetés a filozófiába</i>. Budapest, 2005 					

Tantárgy kódja TK5601			Tantárgy neve EKLÉZIASZTIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tanegységet közösen hallgatják a hitéleti szakok képzéseiben résztvevők. A stúdium alapos és rendszerezett ismereteket ad a Magyarországi Református Egyház szolgálatáról, felépítéséről, hogy az egyházi szolgálatra készülők szolgálatuk kontextusáról és aspektusairól kellő ismeretekkel rendelkezzenek. Az ekléziasztika gyakorlati teológiai diszciplína, amely alapvetően nem az egyház bibliai/biblikus és rendszeres teológiai értelmezésével, hanem empirikus bemutatásával foglalkozik.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

1. Az ekléziasztika helye és feladata
2. Az egyház valósága és aspektusai; az egyház definíciója/definíciói
3. A Magyarországi Református Egyház életének alapjai, öröksége és helyzete
4. A Magyarországi és Magyar Református Egyház szervezete
5. A Magyar Református Egyház (2009. május 22.); a magyar ajkú reformátusság a Kárpát-medencében és világszerte; a magyar reformátusság közös szervezetei és ügyei (pl. MRETZS; GK)
6. Az egyház szolgálata, igehirdetői, tanítói és nevelői szolgálata; sákramentumok; egyház és iskola
7. Az egyház kormányzása, igazgatása, képvisellete
8. Az egyház missziói és diakóniai szolgálata
9. Az egyház és az egyházközség igazgatása, gazdálkodása
10. Az egyház és az egyházközség intézményei
11. Az egyház és az egyházközség tisztségviselői és alkalmazottai
12. A Magyarországi Református Egyház ökumenikus és nemzetközi kapcsolatai
13. Az egyház és a kulturális örökség
14. Egyház és állam
15. Kitekintés

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- *A Magyarországi Református Egyház törvényei* (<http://www.reformatus.hu/egyhazunk/>)
- Kijelölt szakirodalom

AJÁNLOTT IRODALOM:

- Fekete Károly: *A gyülekezetépítés szolgálatában*. Budapest, 2000.
- <http://reformatus.hu/egyseg/>
- <http://www.majus22.org/>
- <http://www.reformatus.hu/>
- Imre Lajos: *Ekléziasztika. Az egyház élete és szolgálata*. Budapest, 1941.
- Kádár Ferenc: *Egyház itt és most. Az ekléziasztika művelésének alapjai, eredményei és mai lehetőségei*. Sátoraljaújhely, 2006. (doktori értekezés, kézirat)
- Kozma Zsolt: *Ekléziasztika*. Kolozsvár, 2000.
- Stott, John: *Az élő gyülekezet*. Budapest, 2009.
- Török Péter: *Magyarországi vallási kalauz 2004*. Budapest, 2004.

Tantárgy kódja TK4901			Tantárgy neve FELEKEZETISMERET		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Az egyházi és világi szakon tanuló hallgatók hivatásuk végzése során sokféle felekezettel fognak találkozni, ezért fontos, hogy eligazodjanak a keresztyén felekezetek világában. Tudjanak különbséget tenni egyház és szekta között. Ismerjék fel az egyes szektákban rejlő veszélyeket. Ugyanakkor legyenek készek más történelmi egyházakkal történő együttműködésre, más felekezetek értékeinek tiszteletben tartására. Ápolják a reformátorok örökségét, csakúgy, mint az ökumenikus törekvéseket.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A tantárgy keretében a hallgatók átfogó ismeretet kapnak a keresztyén felekezetek világáról. A zsidósággal kezdődően a keresztyénség keleti és nyugati ágának történelmi egyházait vesszük sorra, majd a „kisegyházak” és a szekták kerülnek a tematika szerint megvitatásra. Az egyes egyházak, bejegyzett vallásfelekezetek alapítóit, hitvallásait, egyházi szokásait, alapigazságait kísérvük figyelemmel. Minden hallgató egy felekezetről vagy szektáról személyes tapasztalatot szerez, amelyet önállóan feldolgoz és megoszt a csoport többi tagjával.

Fontos, hogy az adott felekezetről szóló szakirodalmat, vagy az általuk kiadott könyveket és újságokat közösen átlapozzuk, az érdekesebb, jellegzetesebb fejezeteket együtt megbeszéljük.

SZAKIRODALOM:

- Bajusz Ferenc: *Az ökumenikus mozgalom története és mai problémái. A keresztyén felekezetek I.* Budapest, 1980.
- Bajusz Ferenc: *Az ökumenikus mozgalom története és mai problémái. A keresztyén felekezetek II. A protestantizmus elágazódásai az unitáriusoktól az Újapostoli gyülekezetekig.* Budapest, 1979.
- Bellinger, Gerhard J. : *Nagy valláskalauz. 670 vallás, egyház és kultusz, világnézeti-vallási mozgalom és társaság, valamint vallásfilozófiai iskola lexikona.* Budapest, 1993.
- Bütösi János: *Tévtanítások pergőtüzében. Néhány mai szekta és szektás mozgalom bemutatása önmeghatározásuk, valamint amerikai és hazai tapasztalatok alapján.* Budapest, 1994.
- Colijn, Jos: *Egyetemes egyháztörténet. Előadások az egyetemes keresztyén egyház történelmének körképéhez.* Sárospatak, 1996. (H.n., 2001.)
- Fekete Péter: *Az egyház és a szekta. Teológiai doktori értekezés (1967). [Az egyház kérdezi a szektát és a szekta kérdezi az egyházat].* Budapest, 1993.
- Chadwick, H. – Evans, G. R. (szerk.): *A keresztyén világ atlasza.* Budapest, 1993.
- Lugosi Ágnes – Lugosi Győző (szerk.): *Szekták – új vallási jelenségek. Tanulmányok, dokumentumok.* Budapest, 1998.
- Ökumenikus Tanulmányi Füzetek
- Ladányi Sándor–Papp Kornél–Tökéczki László (szerk.): *Egyháztörténet 2. Tankönyv és tanári kézikönyv 1711-től napjainkig.* Budapest, 1998.
- Tóth Kása István–Tökéczki László–Ladányi Sándor – Papp Kornél (szerk.): *Egyháztörténet 1. Tankönyv és tanári kézikönyv a kezdetektől 1711-ig.* Budapest, 1997.; 21999.

Tantárgy kódja TK1202			Tantárgy neve ALKALMAZOTT INFORMATIKA (MŰHELYMUNKA)		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	3	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az oktatás-nevelés bevezető és kezdő szakaszában az informatika oktatását, valamint a tanítási óra módszertani/oktatástechnikai lefolytatását támogató, továbbá az oktatás adminisztrációját segítő eszközökkel/programokkal kapcsolatos ismeretek elsajátítása. A stúdium során a hallgató – előképzettségének megfelelően – ismereteket és elemi gyakorlatot szerezzen számítástechnikai eszközök használatában. A stúdium feladata megalapozni, hogy további számítástechnikai ismeretek és gyakorlat birtokában kész oktatóprogramokat a felhasználói útmutató alapján használni tudjon a tanítói munkájában és a szabadidős tevékenység irányítása alkalmával.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az elemi számítógép-kezelési ismeretek tanítása, egyszerű algoritmusok, adatok értelmezése, csoportosítása, az internetről történő elemi információszerzés tanítása; az iskolai könyvtár használata, a dokumentumfajták megkülönböztetése a számítógépen. Ismerkedés tantárgy-specifikus oktatóprogramokkal, multimédiás alkalmazásokkal, oktatástechnikai/informatikai eszközökkel, ezek alkalmazásának metodikája, beépítésének lehetőségei a nevelő-oktató munkába. (digitális tábla, projektor, egyéb még használatos vetítők, modellek, szimulációs programok, számon kérő programok stb.) E-learning és használata. Tematika, tervezet, vázlat készítése oktatóprogram használatára. Szabadon választott oktatóprogram vagy számítógépes játék beépítése egy adott gyermekcsoport tevékenységébe.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kiadott digitális tananyag, vonatkozó web oldalak. 					

Tantárgy kódja TK2901			Tantárgy neve NEVELÉSTÖRTÉNET		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A neveléstörténeti stúdium célja, hogy megalapozza a hallgatók történeti szemléletét a pedagógia elméletének és gyakorlatának megismeréséhez. Kialakítja azt a felismerést, hogy a jelenkor pedagógiája történeti fejlődés eredménye.

A neveléstörténeti szemlélet kialakítása érdekében a tantárgy feladata:

- ismertesse meg az egyetemes és a magyar nevelés történetének legjelentősebb tényeit és összefüggéseit, a mai pedagógiai elmélet és gyakorlat közvetlen előzményeit;
- alapozó jellegéből adódóan keltse fel a hallgatók érdeklődését a problémátörténeti vizsgálódások iránt, alakítsa ki és fejlessze a hallgatók érzékenységét és készségét a pedagógiai problémák történeti szempontú megközelítésére, értelmezésére, elemzésére és értékelésére;
- nyújtson tájékoztatást a neveléstörténet alapvető forrásairól, igazítson el a neveléstörténeti szakirodalomban, adjon ösztönzést az öntevékeny problémátörténeti tájékozódásra.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- A neveléstörténet tárgya, jellege, forrásai, funkciója.
- Mióta van nevelés? A nevelés eredete, alapformáinak kialakulása. Mióta van iskola? Az intézményes nevelés megjelenése az ókori keleten.
- Az európai nevelés elméletének és gyakorlatának gyökerei.
 - A görög nevelést meghatározó természeti, társadalmi, politikai, eszmei tényezők. Az athéni és a spártai modell jellemzése, különbözőségük okai. Görög filozófusok a nevelés céljáról, tartamáról és módszereiről: Szókratész, Plátón, Arisztotelész.
 - Róma nevelési kultúrájának jellemzése. A görög hatás szerepe. Az állampolgári nevelés eszménye és a szervezeti forrás összefüggése.
- A középkori nevelés kialakulását, elterjedését meghatározó tényezők.
 - A kereszténység emberképe. A klerikus nevelés intézményei, a világnézet formálás tartalma, eszközrendszere. Az egyetemek kialakulása. A magyar nevelés rendi jellege.
 - A humanizmus hatása a nevelés elméletére és gyakorlatára: Erasmus, Montaigne nézetei a gyermekről, a nevelés módszereiről. A városi humanista iskolák megjelenésének jelentősége.
- A polgári nevelés történetének első szakasza (XVI–XVIII. sz.)
 - A reformáció és az ellenreformáció nevelési kultúrájának azonos és eltérő vonásai. Az anyanyelvű kultúra és a népnevelés kérdésének előtérbe kerülése. A kollégiumi típusú iskolák elterjedése hazánkban. A jezsuiták iskolaállítási törekvései.
 - Comenius, a nagy összegző. A Didactica Magna hatása napjainkig. Apáczai Csere János szerepe a magyar pedagógiai elmélet fejlődésében.
 - Az empirikus és szenzualista ismeretelméleti koncepciók hatása. A hasznosság elvének megjelenése a pedagógiai gondolkodásban. Locke: Gondolatok a nevelésről című művének jelentősége.
 - Felvilágosult polgári elvek a nevelésben. Rousseau mint a reformpedagógia alapozója. A hasznossági szempont és a munkára nevelés Pestalozzi és Tessedik munkásságában.
 - A polgári pedagógia tudománnyá válása: Herbart pedagógiájának filozófiai és pszichológiai alapjai. A herbartianusok hatása és az oktató iskola megmerevedése.
- A polgári nevelés történetének második szakasza (XIX–XX. sz.)

- Az elméleti pedagógia főbb irányzatai: kultúrpedagógia, szociálpedagógia, morálpedagógia, munkaiskola-koncepció.
- Az oktatás szervezeti formáit megújító törekvések: a hagyományos osztályrendszer felbontására irányuló kísérletek (Jéna-plan), a hagyományos tantárgyi rendszer felbontására irányuló törekvések (Dewey pragmatista projektjei, Decroly, Waldorf-iskolák).
- Individualizáló törekvések: Ellen Key, Montessori, Freinet.
- Az elméleti pedagógia főbb irányzatai hazánkban a századfordulón. Személyiségpedagógia: Schneller István. Gyermektanulmányi mozgalom: Nagy László. Nemzetnevelés: Imre Sándor.
- Karácsony Sándor pedagógiai munkássága.
- A magyar alsó fokú oktatás, tanítóképzés és óvóképzés története.
 - A népiskola XVI. századi megjelenése. A népiskola-hálózat szétterülése a XVII-XVIII. században. Az 1777. és 1806. évi Ratio Educationis általános nevelési elvei, iskolarendszere, rendelkezései a népiskolákról. A népiskolák szervezete, tananyaga a reformkorban. Az 1868. évi népoktatási törvény. A 6 osztályos elemi népiskola szervezeti és tartalmi alakulása 1945-ig: az 1905-ös és az 1925-ös népiskolai tantervek. A nyolc osztályos általános iskola fejlődése 1945-től napjainkig.
 - A tanítóképzés elődje, a norma-iskola létrejötté az I. Ratio Educationis nyomán. Az első önálló hazai tanítóképzők a XIX. században. Az 1868-as népoktatási törvény a tanítóképzésről. Szervezeti és tartalmi változások 1948-ig. A szocialista nevelés alapelvei. Az államosítás. A felsőfokú képzés indulása, fejlődése napjainkig. A közoktatás és a tanítóképzés összefüggése.
 - Saját intézményünk története.

Az óvodai nevelés története hazánkban. Az óvodai intézményrendszer történeti áttekintése. A magyar óvó(nő)képzés 1828-tól napjainkig.

SZAKIRODALOM:

- Mészáros István–Németh András–Pukánszky Béla: *Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (www.mek.oszk.hu/01800/01893/html)
- Fehér Erzsébet: *Az oktatás és nevelés története*. Budapest, 1994. száma: J 11-1141/1.
- Gáspár László–Kelemen Elemér: *Neveléstörténet problémátörténeti alapon*. OKKER Kiadói Kft., Budapest, 1999.
- Györgyiné Koncz Judit: *Pályaismeret, pályaaorientáció*. Károli Egyetemi Kiadó, Budapest, 2005.
- Kardos József–Kelemen Elemér: *1000 éves a magyar iskola*. Korona Kiadó Kft., Budapest, 1996.
- Kéri Katalin: *Bevezetés a neveléstörténeti kutatások módszertanába*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.
- Mészáros István–Németh András–Pukánszky Béla (szerk.): *Neveléstörténet szöveggyűjtemény*. Osiris Kiadó, Budapest, 2003.
- Pukánszky Béla: *A gyermekkor története*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.
- Vajda Zsuzsa–Pukánszky Béla (szerk.): *A gyermekkor története. Szöveggyűjtemény*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2003.

Tantárgy kódja TK2902			Tantárgy neve ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIA ÉS DIDAKTIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
–			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

- megismertetni a hallgatókat az általános pedagógia és az oktatástan alapvető – és a jelen gyakorlat szempontjából is releváns – ismeretanyagával;
- impulzusokat adni a hallgatók saját korábbi és jelenlegi oktatási élményeinek felszínre hozásához és elemzéséhez;
- tapasztalatszerzési és „belegondolási” lehetőségek biztosítása a praxis számukra ez idáig ismeretlen területein;
- az elmélet és gyakorlat kapcsolódási pontjainak felmutatásával a hallgatók pedagógiai érzékenységének fokozása.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- A társadalmi pedagógiai gyakorlat funkciója. A neveléstudomány/ok szakágai, kutatási módszerek, társtudományokkal való kapcsolatok. Szocializáció – nevelés – oktatás. Nem-professzionális és professzionális nevelés, oktatás.
- A hazai iskolarendszer jelenlegi helyzete. Az iskolarendszer funkciói: e funkciók kapcsolása az egyes iskolafajtákhoz, különös tekintettel a kötelező iskoláztatás megalapozó szakaszára. A közoktatás aktuális problémái.
- A nevelés, oktatás intencionális jellege. A célok forrásai: a társadalom (az oktatáspolitikai közvetítésével); a helyi társadalom; az iskolafenntartó; az iskola koncepciója; egyes pedagógusok, csoportok; tanuló/k. A célok megjelenése a különböző dokumentumokban (alkotmány, Gyermeki Jogok Chartája, közoktatási törvény, nemzeti alaptanterv, kerettanterv, pedagógiai program, helyi tanterv, a tanító napi gyakorlatához kapcsolódó tervek). A célok irányultsága: kognitív, affektív, pszichomotoros; tartalom- és eszköztudás; ismeret, jártasság, készség, képesség, kulcskompetenciák, attitűd. Értékek az oktatásban. A célok megfogalmazásának és elrendezésének lehetséges módjai. Egységes, szelektív és differenciált célok az oktatásban.
- A tudás létezési módjai. Ismeret és operatív jellegű tudás. Képességek rendszere.
- Az életkori osztály mint az iskola hagyományos szociális alapegysége. Az osztályokba sorolás lehetséges kiindulópontjai. Koedukáció. Integráció. Az osztálybontás okai, formái, lehetőségei. Az osztálylétszám. Ugrás és bukás, a fejlesztési szakaszokban való gondolkodás és ennek törvényi háttere. Felkészítés az élethosszig tartó tanulásra.
- A tanítási óra mint az oktatás leggyakoribb időegysége, hagyományos szervezeti formája. A tanítási órához kapcsolódó problémák és megoldások: időtartam és fáradékonyság; rituálék, sablonok; az oktatási tartalom széttagolása, mozaikszerűsége; közös és egyéni órarendek. Sajátos időkezelés az epochális és a projekt oktatásban.
- Tanulás az osztálytermen, a szaktantermen vagy az iskolán kívül (könyvtár, múzeum, kirándulás, erdei iskola). Tanulás a tanítási órák között: otthoni tanulás; napközi otthon, iskolaotthon, klub, fejlesztő csoport.
- Az oktatás szervezési módjainak sajátosságai, alkalmazásuk lehetőségei, hatékonyságuk feltételei. A szervezési módok mint az egységesség, mint a szelekció, mint a differenciált fejlesztés eszközei. A tradicionális tanítási stratégia kritikai elemzése.
- Az oktatás módszerei mint a tanár és tanuló eljárásai. A módszerek kiválasztását meghatározó tényezők. A közlés. A megbeszélés. A bemutatás. A tanulók tevékenysége. A tanulói teljesítmények mérésének és értékelésének módszerei.
- Az oktatás eszközei. Az eszközök négy „nemzedéke”. Az informatika által felkínált lehetőségek.
- A tanterv funkciója, változatai. A tananyag kiválasztásának, valamint vertikális és horizontális elrendezésének módjai. A tartalmi szabályozás tantervi szintjei. A helyi tanterv készítése. A pályakezdő tanító a helyi tanterv készítésének folyamatában.

- Az oktatási folyamat értelmezése. Az oktatási folyamat során megvalósuló didaktikai feladatok: adatok, élmények, tapasztalatok; elemzés; elvonatkoztatás, általánosítás; alkalmazás; rögzítés; rendszerezés; ellenőrzés, értékelés; az elsajátítás pszichikai feltételeinek biztosítása. Az oktatás menetének logikai szempontú elemzése. A tanulók eltérő fejlesztési igényeihez való alkalmazkodás a tanulás folyamatában.
Az oktatás tervezésének napi gyakorlatban megjelenő szintjei: a tanév, a téma, a tanítási óra tervezése. Az egyes tervezési szintek sajátosságai, dokumentumai (tanmenet; tematikus terv, egyéni fejlesztési terv, epocha terv, projekt terv; óra-tervezet, óravázlat). Tervezés és megvalósítás, önreflexió, óraelemzés.

SZAKIRODALOM:

- Báthory Zoltán: *Tanulók, iskolák – különbségek*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1992.
- Csapó Benő (szerk.): *Az iskolai műveltség*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- Csapó Benő: *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Akadémia Kiadó, Bp., 2003.
- Difer Programcsomag. Mozaik Kiadó, Szeged, 2004.
- Falus Iván (szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- Hunyady Györgyné–M. Nádasi Mária (szerk.): *A helyi tanterv készítésétől a tanítási óráig*. BTF, Budapest, 1996.
- Nagy Sándor: *Az oktatás folyamata és módszerei*. Volos Kiadó, Budapest, 1993.
- Nagy József: *A megtanítás stratégiája*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1984.
- Nagy József: *XXI. század és nevelés*. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
- Zsolnai József: *A pedagógia új rendszere címszavakban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1996.

Tantárgy kódja TK2903 TK2904			Tantárgy neve NEVELÉSELMÉLET I. NEVELÉSELMÉLET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	2	30	2	Előadás	Vizsga
IV.	2	30	2	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

- alapozza meg a hallgatók elméleti és módszertani kultúráját és pedagógiai kompetenciáját;
- alapozza meg olyan korszerű tanítói műveltség, szemlélet és irányultság kialakítását, amely képessé teszi a hallgatókat a 4–14 éves gyermekek nevelésére és oktatására, a nevelési feladatok hatékony megoldására;
- ismertesse meg a nevelésemélet alapfogalmait, alapozza meg a hallgatók tudását az iskolai értékszocializációról, a nevelési folyamat tartalmáról és szerkezetéről, a nevelési módszerekről, eljárásokról;
- adjon alapot a pedagógiai tapasztalatok szaktudományos szintű elemzéséhez, a pedagógiai jelenségek tudatos értelmezéséhez, a gyakorlati nevelési helyzetek, folyamatok sikeres szervezéséhez, irányításához.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- Pedagógiai elméletek.
- A nevelésre vonatkozó hétköznapi és tudományos elméletek.
- Az egyéni integrált pedagógiai elméletek szerveződése, jellemzői.
- A laikus és a professzionális nevelés
- A laikus nevelés legfontosabb színtere: a család.
- A család a változó világban. A család szerkezete, családtípusok, családi szerepek. Értékrendek a családban. A család funkciói.
- A családi és iskolai szocializáció, nevelés kölcsönhatása; a család társadalmi hatásokat szűrő és közvetítő szerepe.
- A család és az iskola intézményesült kapcsolatrendszere, az együttműködés tartalma és szervezeti lehetőségei. Feszültségek, konfliktusok és feloldási módok a kapcsolatban.
- A professzionális nevelés legfontosabb színtere: az iskola.
- Alapelvek (egységesség és differenciálás a nevelésben, integrált nevelés, multikulturális nevelés).
- Iskolaelméletek és iskolatipológiák.
- Az iskola mint szervezet.
- Az iskola pedagógiai funkciói.
- A tanítói hivatás – tanítói mesterség. A tanító szakmai tudása, értékrendje, hatékonysága; a pedagógiai klíma és a nevelési eljárások összefüggései. A tanítói személyiség alakulása az iskolai munkában, a tanulók hatása a pedagógusra. A mesterségbeli tudás és az önismeret szerepe a mindennapi munkában. A pedagógus pálya etikai követelményei. A pályakezddés. Pedagógus szerepek, szerepkonfliktusok.
- Az iskolai nevelési folyamat. Jellemzői, belső szerkezete. A nevelési helyzetek komplexitása. A tanító és a gyermek a nevelés folyamatában. A nevelési folyamat sajátosságai az iskolázás bevezető, kezdő és alapozó éveiben (a 6–12. életévig).
- A nevelés mint az érték közvetítés folyamata. Az érték fogalma a pedagógiában; az értékek típusai; hierarchiájuk. Homogén és plurális értékek, rendszerek. A Nemzeti alaptanterv értékrendszere. Morális fejlődés és erkölcsi nevelés, magatartás és jellem fejlesztés. A 6–12 éves gyermekek erkölcsi tapasztalatai és erkölcsi tudatosságuk fejlettsége. Az erkölcsi tudatosság és az erkölcsös magatartás összefüggése. Az erkölcsi nevelés tartalmi dimenziói. Az erkölcsi nevelés módszerei.
- A természeti és társadalmi értékeket védő és teremtő magatartás formálása. A civil társadalom értékei: a demokrácia, az állampolgárság, a politikai kultúra.
- A műveltség mint alapérték. A műveltség korszerű értelmezése, forrásai; az iskola műveltség-átszarmaztató

funkciója.

- Az egyén és közösség mint érték. Az én- és a társas kompetenciára, a személyiség autonómiájára és szabadságára vonatkozó értékek fejlesztése. Csoportjelenségek a nevelés folyamatában. A közösség alakulása, fejlesztése. Közös célok, tevékenység és érdekek, a csoportkohézió hatása a teljesítményre és önszerveződésre. Versengés és a kooperáció a gyermekcsoportokban. Az osztályközösség és az önkormányzat.
- Az esztétikai értékek világa. Az esztétikum szerepe az ember életében és a nevelésben. Az ízlés fejlesztése. Az esztétikum megnyilvánulási formái és a nevelés feladatai.
- A nevelés eszközszerrendszere: A személyiségformálás direkt és indirekt módszerei. Szociális technikák. A személyesség, az intimitás, a bizalom, az elfogadás szerepe a tanító és gyermek kapcsolatában.
- Fegyelem és önfegyelem. A fegyelem szintjei: tekintélyelvű fegyelem, tudatosan elfogadott viselkedési normák betartása, közösen kialakított rend, belső önfegyelem. Az iskolai fegyelem/fegyelmezetlenség. A fegyelmezetlenség okai, formái (alkalmi rendzavarások, „balhék” és anómikus rendzavarás). A fegyelmezés mint rövid távú kontroll s mint hosszú távú nevelési feladat. Az önfegyelemre nevelés.
- Konfliktusok az iskolában. A konfliktusok szerepe a pedagógiai folyamatban; lehetséges megoldási módjaik. A konfliktuskezelés tanítása–tanulása.
- A nevelés tervezhető elemei és az eredményesség megállapítása. A nevelés tervezésének lehetősége és szükségessége: a tervezés szintjei. Az osztályfőnök, osztálytanító kiténtetett szerepe a nevelés hatásrendszerének megtervezésében. A tervezés dokumentumai.
- A nevelés eredményeinek vizsgálata. A viszonyítás mint az eredményvizsgálat lényege. A mérés és becslés az eredményvizsgálatban. Neveltségi mutatók egyéni és csoport szinten.
- Az iskola munkájának minősége. A minőség fogalma a pedagógiai munkában; a minőség biztosítása; minőség-biztosítási koncepciók, eljárások.
- Kutatásmódszertani alapok. A pedagógiai kutatás paradigmái; a kutatás folyamata, módszerei.

SZAKIRODALOM:

- Bábosik István: *Nevelélmélet. Nevelés az Európai Unióban*. Osiris Kiadó, Budapest, 2004.
- Gibbs, J.: *Kísérlet Kohlberg és Hoffman moralitáselméletének integrációjára*. In: Kulcsár Zsuzsa (szerk.): *Morális fejlődés, empátia és altruizmus*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1999. 193–235. o.
- Golnhof Erzsébet–Nahalka István (szerk.): *A pedagógusok pedagógiája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
- Imre Sándor: *Neveléstan*. OPKM, Budapest, 1995.
- Karácsony Sándor pedagógiai művei
- Nagy József: *XXI. század és nevelés* Osiris, Budapest, 2000.
- Németh András: *Nevelés, gyermek, iskola*. Eötvös J. Könyvkiadó, Budapest, 1997.
- Szenczi Árpád: *Nevelés-lélektani alapkérdések; Az érzelmi és a társas-lelkületi képességek kiművelése*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2004.
- Szenczi Árpád: *Neveléstan alapkérdések*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2000.
- Zsolnai József: *A pedagógia új rendszere címszavakban*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996.

Tantárgy kódja TK1702			Tantárgy neve A DIFFERENCIÁLÁS PEDAGÓGIÁJA AZ ISKOLÁBAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attitűdformálás, szemléleti segítség nyújtása a hallgatóknak a differenciálás pedagógiájához: <ul style="list-style-type: none"> – felkészíteni az általános iskola 1–6. osztályáig a speciális oktatási–nevelési feladatok ellátására; – megértetni az átlagostól eltérő fejlődésmenet, a „másfajta” személyiség-szerveződés eredetét; – jártassá tenni a pedagógiai diagnosztika módszereiben; – képessé tenni a differenciáló bánásmód alkalmazására, az egyéni fejlesztésre, a különböző nevelési helyzetek pszichológiai elemzésére; – ösztönözni a befogadó-integráló nevelésre-oktatásra; – fejleszteni és elmélyíteni a segítő- támogató attitűdöt az általánostól eltérően fejlődő tanulókkal és szüleikkel kapcsolatban. • A tanulók egyéni képességeire épülő differenciált oktatáshoz és neveléshez szükséges pszichológiai ismeretek elmélyítése a leendő tanítóknak: <ul style="list-style-type: none"> – képessé tenni a gyermekek egyedi, egyéni oktatási–fejlesztési–nevelési szükségleteinek kielégítésére; – bemutatni a „másféle” személyiség-szerveződést, annak törvényszerűségeit, az iskolában előforduló fejlődési zavarokat; – bemutatni a fejlesztő eljárások pszichológiai hátterét, az együttműködés lehetőségeit más szakterületek képviselőivel, szülőkkel, segítő intézményekkel; – felkészíteni a tanulásban akadályozott, az eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező, a hátrányos és a veszélyeztetett gyermek nevelésére. 					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <p>Elméleti alapok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Törvényi alapok (1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, a 2003. évi LXI. törvény módosításaival egybe-szerkesztve; 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről; kormány- és miniszteri rendeletek). • A gyerekek közötti különbségek megismerése (pl. temperamentum, képességek, tehetség stb.). • Másság, tehetség, differenciálás, szegregáció, integráció, inklúzió. • A gyermek megismerésének módszerei. • A fejlődési problémák dimenzionális megközelítése (intenzitás, időtartam, kiterjedés). • Fejlődési zavarok (DSM – IV – R kategóriái szerint): <ul style="list-style-type: none"> – szorongás, érzelmi-kapcsolati zavarok; – tanulási zavarok; – kommunikációs zavarok; – a motoros koordináció zavarai; – pervazív fejlődési zavar; – figyelemhiány és a diszruptív fejlődés zavarai; – a kiválasztás zavarai; – táplálkozási zavarok; – tic-zavarok; – mentális retardáció. • A fejlődési zavarok megjelenési formái az iskolában. • A differenciálás mint hatékony eszköz. • A fejlődést megzavaró iskolai tényezők. • Prevenció, korrekció, kompenzáció, a megküzdés kombinált stratégiái. 					

- A pedagógus együttműködése a szülőkkel és a segítő szakemberekkel. A segítő intézmények.
 - Az iskolai differenciálás hazai gyakorlata.
 - A differenciált óratervek elemei s az elemek kapcsolata.
- Önálló differenciált óraterv készítése.

SZAKIRODALOM:

- Csányi Yvonne–Perlusz Andrea (2001): *Integrált nevelés – inkluzív iskola*. In: Báthory Zoltán – Falus Iván (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből*. Osiris, Budapest. 314–332. o.
- Csapó Benő (2004): *Tudás és iskola*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.
- Gereben Ferencné–Kereszty Zsuzsa (1996): *Különböznek. Differenciálás kisiskolás korban*. BTF, Budapest.
- Henning, Köhler (2003): *Rossz gyerekek pedig nincsenek*. Szépnap könyvek.
- Hunyady Györgyné (2003, szerk.): *Differenciált fejlesztés – kooperatív tanulás*. ELTE TÓFK jegyzet.
- Kagan, S. (2001): *Kooperatív tanulás*. Önkonet Kft., Budapest.
- Kolozsváry Judit (2002): *„Más” gyerek, „más” szülő, „más” pedagógus*. Okker, Budapest.
- Landau E. (1997): *Bátorság a tehetséghez*. Calibra Könyvek, Budapest.
- Miller Alice (2005): *A tehetséges gyermek drámája és az igazi én felkutatása*. Osiris, Budapest.
- Vekerdy Tamás (2003): *Milyen iskola kell a gyerekeknek?* Filum, Budapest.

Tantárgy kódja TK2905			Tantárgy neve BEVEZETÉS A PSZICHOLÓGIÁBA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A pszichológia oktatása segítse elő a pedagógiai tevékenységhez szükséges érett személyiség kialakulását, járuljon hozzá a hallgatók gyermekcentrikus szemléletének, pedagógiai képességeinek formálásához, és nyújtson korszerű, a pedagógiai gyakorlatban alkalmazható pszichológiai ismereteket. Az ön- és társismeret fejlesztése révén fokozza a társas interakciókban mutatott hatékonyságot. Biztosítson rálátást az ember lelki működésének és viselkedésének alapvető törvényszerűségeire. Mutassa be az egyes életkori szakaszok jellemzőit, a pszichikus folyamatok fejlődésének menetét, fejlesztésének lehetőségeit, és a szocializációs színtereket. Tegye tudatossá a pedagógiai tevékenység pszichológiai vonatkozásait, hatásmechanizmusait. Fejlessze a hallgatókban a gyermekek valós szükségletei iránti érzékenységet.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pszichológiai alapfogalmak, jelenségek, elméletek és vizsgálati módszerek. • Pszichológiai megközelítések, nézetek, elméletek. • Megismerő folyamatok, kognitív működés és pszichés állapotok. • Az emberi fejlődés általános menete és a személyiség individuális szerveződése. • A személyiségfejlődés sajátosságai, törvényszerűségei, általános és egyedi vonásai. • Az egyes pszichés funkciók fejlődésének és integrálódásának nyomon követése. • A pedagógiai hatékonyság kulcsa, empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt. • Speciális bánásmódot igénylő tanulók. • A szociálpszichológia azon területei, mely képessé teszik a hallgatókat a pedagógiai munka pszichológiai összetevőinek, jelenségeinek, problémáinak felismerésére, megértésére és a pszichológiai szempontok alkalmazására. • A hallgatók pályaszocializációjának elősegítése, a tanítói tanulmányokhoz szükséges készségek és képességek fejlesztése. 					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Balogh László: <i>Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban</i>. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2006. ▪ Buda Béla: <i>A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998. ▪ Gyöngyösiné Kiss Enikő, Oláh Attila: <i>Vázlatok a személyiségről: a személyiség-lélektan alapvető irányzatainak tükrében</i>. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2007. ▪ Keményné dr. Pálffy Katalin: <i>Alapozó pszichológia</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 1998. ▪ Kolozsváry Judit: <i>Más gyerek, más szülő, más pedagógus</i>. OKKER Kft., Budapest, 2002. ▪ Mészáros Aranka (szerk.): <i>Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága</i>. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997. ▪ N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): <i>Pszichológia pedagógusoknak</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ▪ Séra László: <i>Általános pszichológia</i>. Comenius Bt., Pécs, 2001. ▪ Tóth László: <i>Pszichológia a tanításban</i>. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen, 2008. ▪ Vajda Zsuzsanna: <i>A gyermek pszichológiai fejlődése</i>. Helikon, Budapest, 1999. ▪ Vajda Zsuzsanna, Kósa Éva: <i>Neveléslélektan</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. 					

Tantárgy kódja TK6302			Tantárgy neve SZEMÉLYISÉGLÉLEKTAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A pszichológia oktatása segítse elő a pedagógiai tevékenységhez szükséges érett személyiség kialakulását, járuljon hozzá a hallgatók gyermekcentrikus szemléletének, pedagógiai képességeinek formálásához, és nyújtson korszerű, a pedagógiai gyakorlatban alkalmazható pszichológiai ismereteket. Az ön- és társismeret fejlesztése révén fokozza a társas interakciókban mutatott hatékonyságot. Biztosítson rálátást az ember lelki működésének és viselkedésének alapvető törvényszerűségeire. Mutassa be az egyes életkori szakaszok jellemzőit, a pszichikus folyamatok fejlődésének menetét, fejlesztésének lehetőségeit, és a szocializációs színtereket. Tegye tudatossá a pedagógiai tevékenység pszichológiai vonatkozásait, hatásmechanizmusait. Fejlessze a hallgatókban a gyermekek valós szükségletei iránti érzékenységet.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pszichológiai alapfogalmak, jelenségek, elméletek és vizsgálati módszerek. • Pszichológiai megközelítések, nézetek, elméletek. • Megismerő folyamatok, kognitív működés és pszichés állapotok. • Az emberi fejlődés általános menete és a személyiség individuális szerveződése. • A személyiségfejlődés sajátosságai, törvényszerűségei, általános és egyedi vonásai. • Az egyes pszichés funkciók fejlődésének és integrálódásának nyomon követése. • A pedagógiai hatékonyság kulcsa, empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt. • Speciális bánásmódot igénylő tanulók. • A szociálpszichológia azon területei, mely képessé teszik a hallgatókat a pedagógiai munka pszichológiai összetevőinek, jelenségeinek, problémáinak felismerésére, megértésére és a pszichológiai szempontok alkalmazására. • A hallgatók pályaszocializációjának elősegítése, a tanítói tanulmányokhoz szükséges készségek és képességek fejlesztése. 					
<p>▪ SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Balogh László: <i>Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban</i>. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2006. ▪ Buda Béla: <i>A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998. ▪ Gyöngyösiné Kiss Enikő–Oláh Attila: <i>Vázlatok a személyiségről: a személyiség-lélektan alapvető irányzatainak tükrében</i>. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2007. ▪ Keményné dr. Pálffy Katalin: <i>Alapozó pszichológia</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 1998. ▪ Kolozsváry Judit: <i>Más gyerek, más szülő, más pedagógus</i>. OKKER Kft., Budapest, 2002. ▪ Mészáros Aranka (szerk.): <i>Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága</i>. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997. ▪ N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): <i>Pszichológia pedagógusoknak</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ▪ Séra L.: <i>Általános pszichológia</i>. Comenius Bt., Pécs, 2001. ▪ Tóth László: <i>Pszichológia a tanításban</i>. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen, 2008. ▪ Vajda Zsuzsanna: <i>A gyermek pszichológiai fejlődése</i>. Helikon, Budapest, 1999. ▪ Vajda Zsuzsanna–Kósa Éva: <i>Neveléslélektan</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. 					

Tantárgy kódja TK2906			Tantárgy neve FEJLŐDÉSLELEKTAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	2	30	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tantárgy célja a konkrét ismeretek átadásán túl értelmezési keret nyújtása a gyermekek megismeréséhez. A fejlődés értelmezése, és az egyes pszichés funkciók fejlődésének és integrálódásának nyomon követése a különböző életkori fázisokban. A fejlődés általános menetének és a személyiség individuális szerveződésének bemutatása, különös tekintettel az iskolás és serdülőkorra jellemző jellegzetességekre, törvényszerűségekre, az óvoda – iskola átmenet pszichológiai kérdéseire. Az egész életen át tartó fejlődés folyamatosságának bemutatása. Az egyes életszakaszok tárgyalásánál hangsúlyozva az értelmi, érzelmi és szociális funkciók kölcsönhatásait, áttekintve a mentális egészség és a pedagógiai munka szempontjából releváns funkcionális zavarok pszichológiai megközelítéseit. Empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A fejlődéslelektan tárgya, a fejlődés fogalma, elméletek A terhesség pszichológiája, magzati fejlődés és szülés Újszülöttkor, korai anya-gyerek kapcsolat Csecsemőkorai fejlődés: mozgás, érzékelés, észlelés Kisgyermekkorai fejlődés Az éntudat alakulása Beszédtanulás, a fogalmak fejlődése Óvodáskorai fejlődés A játék és mese szerepe a gyermek életében. A gyermeki világkép Az óvoda–iskola átmenet kérdései: iskolára való alkalmasság, iskolaérettség Kisiskoláskorai fejlődés Az erkölcsi fejlődés elméletei Serdülőkorai fejlődés Ifjúkori fejlődés A felnőttkor és időskor jellemzői</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cole, M., Cole, S. R.: <i>Fejlődéslelektan</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 1997. ▪ Mérei Ferenc, V. Binét Ágnes: <i>Gyermeklelektan</i>. Gondolat Kiadó, Budapest, 1993. ▪ B. Lakatos Margit (szerk.): <i>Játékpszichológia. Olvasókönyv óvodapedagógus hallgatónak</i>. ELTE TÓFK, Budapest, 2001. ▪ Bagdy Emőke: <i>Családi szocializáció és személyiségzavarok</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1977. ▪ Feuer Mária: <i>A gyermekrajzok fejlődéslelektana</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2000. ▪ Mönks, F. J., Knoers, A.M.P.: <i>Fejlődéslelektan</i>. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2004. ▪ Ranschburg Jenő: <i>Félelem, harag, agresszió</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, 1983. ▪ Ranschburg Jenő: <i>Szeretet, erkölcs, autonómia</i>. Okker Kiadó, Budapest, 1998. ▪ Tóth László: <i>Pszichológia a tanításban</i>. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen, 2008. ▪ Vajda Zsuzsanna: <i>A gyermek pszichológiai fejlődése</i>. Helikon Kiadó, Budapest, 1999. 					

Tantárgy kódja TK2907			Tantárgy neve PEDAGÓGIAI SZOCIÁLPSZICHOLOGIA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hallgatók ismerjék meg a szociálpszichológia és a pedagógia metszéspontját képező főbb területeket. Tudatosuljanak a társas folyamatokhoz és mások észleléshez, megítéléséhez köthető szabályszerűségek és a csoportfolyamatokra jellemző sajátosságok. Ezen tudás birtokában legyenek képesek az iskolai és a köznapis események szociálpszichológiai szemléletű értelmezésére, elemzésére.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ember, mint társas lény – az iskola, mint szociálpszichológiai terep • Társas identitás, éntudat, énkép, hatékonyság • Társas kapcsolatok és viselkedés • Az intézményes nevelés szinterei: bölcsőde, óvoda, iskola • Az iskolai osztály • Csoportfejlődés, szerkezet és hatékonyság • Tanárszerep, vezetés, hatékonyság • Szociális megismerés: személypercepció és attribúció, pygmalion-hatás • Vélemények, nézetek, értékek, attitűdök • Előítélet és sztereotípiák • Normák, konformitás, csoportgondolkodás • Konfliktus, együttműködés és versengés • Agresszió és segítségnyújtás • Kommunikáció • Médiahatások 					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aronson, Eliot: <i>A társas lény</i>. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, több kiadás ▪ Buda Béla: <i>Empátia</i>. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2006. ▪ Csepeli György: <i>Szociálpszichológia</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. ▪ Forgas, J. P.: <i>A társas érintkezés pszichológiája</i>. Kairosz Kiadó, több kiadás ▪ Kósáné Ormai Vera: <i>A mi iskolánk. Nevelépszichológiai módszerek az iskola belső értékelésében</i>. AduPrint Kiadó, Iskolafejlesztési Alapítvány, Budapest, 1998. ▪ Mészáros Aranka (szerk.): <i>Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága</i>. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997. ▪ N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): <i>Pszichológia pedagógusoknak</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ▪ Pataki Ferenc: <i>Pedagógiai szociálpszichológia</i>. Gondolat Kiadó, Budapest, 1976. ▪ Smith, E. R., Mackie, D. M.: <i>Szociálpszichológia</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ▪ Szenczi Árpád: <i>Nevelés-lélektani alapkérdések. Az érzelmi és a társas-lelkületi képességek kiművelése</i>. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2004. 					

Tantárgy kódja TK2001			Tantárgy neve SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSI ZAVAROK		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hallgatók ismerkedjenek meg a gyermekkori személyiségfejlődési zavarok alapvető típusaival, formáival, az elakadások kialakulásában szerepet játszó tényezőkkel. Alakuljon ki belső igény a csoportjukban lévő gyermekek megismerésére és fejlesztésére. Váljanak képessé a tipikus tüneteket mutató esetek azonosítására, ismerjék a szakirányú segítségnyújtás/továbbküldés lehetőségeit.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Normalitás, egészség és betegség • Pszichológiai jellemzők óvodáskorban • Biológiai és szocializációs tényezők a fejlődésben • Pszichoszomatikus rendszer szemlélet • Veleszületett rendellenességek • Funkciózavarok • Hangulatzavarok, félelem és szorongás • Tanulási zavarok, figyelemzavar és hiperaktivitás • Szocializációs zavarok • Krízishelyzetek • Bántalmazás, elhanyagolás, zaklatás • A problémás gyerekek énképe • Problémás gyerek a családban • Problémás gyerek a csoportban • A diagnosztikát segítő eszközök és módszerek • Fejlesztési lehetőségek 					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aszalai Anett, Horváth Judit, Horváthné Csapucha Klára, Rónáné Falus Júlia: <i>Amit az óvónőnek észre kell venni</i>. Flaccus Kiadó, Budapest, 2009. ▪ Kolozsváry J.: <i>Más gyerek, más szülő, más pedagógus</i>. OKKER Kft., Budapest, 2002. ▪ Ranschburg J.: <i>Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest, 1998. ▪ Vajda Zs., Kósa É.: <i>Neveléslélektan</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2005. 					
<p>AJÁNLOTT IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bieremann, G. (szerk.): <i>Az iskolai ártalmak megelőzése</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, 1984. ▪ Bognár G., Telkes J.: <i>A válás lélektana</i>. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, több kiadás ▪ Brügge, W., Mohs, K.: <i>Dadog a gyerek? A mi gyerekünk sorozat</i>, Akkord Kiadó, Budapest, 1998. ▪ Comer, R. J.: <i>A lélek betegségei</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2000. ▪ Csóti, M.: <i>Gyermekkori szorongás, iskolafóbia, pánikrohamok</i>. Pro Die Kiadó, Budapest, 2006. ▪ Ehrat, F., Mattmüller-Frick, F.: <i>A nehezen kezelhető gyermekek (POS)</i>. Gondolat Kiadó, Budapest, 1991. ▪ Földi R.: <i>Hiperaktivitás és fejlődési zavarok</i>. Comenius Kiadó, Pécs, 2004. ▪ Forward, S.: <i>Mérgező szülők</i>. Háttér Kiadó, Budapest, 2000. ▪ Howlin, P.: <i>Autizmus. Felkészülés a felnőttkorra</i>. Kapocs Könyvkiadó, Budapest, 2001. ▪ Kálmán Zs.: <i>Bánatkő</i>. Keraban Kiadó, Budapest, 1997. ▪ Kerezsi K.: <i>A védtelen gyermek (erőszak és elhanyagolás a családban)</i>. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 					

Budapest, 1995.

- Kiphard, E. J.: *Az ügyetlen gyerek*. A mi gyerekünk sorozat, Akkord Kiadó, Budapest, 1998.
- Kósáné Ormai V., Münnich I.: *Szocializációs zavarok-beilleszkedési nehézségek*
- Krüll, K. E.: *A diszkalkuliás (számolásgyenge) gyerekek*. A mi gyerekünk sorozat, Akkord Kiadó, Budapest, 2000.
- Kuncz E.: *A szelektív mutizmus felismerése*. Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Köz-alapítvány, Budapest, 2007.
- Lénárt K.: *Néhány gondolat a gyermekbántalmazásról*. In: Bernáth L., Solymosi K. (szerk.): *Fejlődéslélektani olvasókönyv*. Tertia Kiadó, Budapest, 1997.
- Lohmann, B.: *Diszlexiások az iskolában*. A mi gyerekünk sorozat, Akkord Kiadó, Budapest, 1998.
- Murányi-Kovács E., Kabainé Huszka A.: *A gyermekkori és a serdülőkori személyiségzavarok pszichológiája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- N. Kollár K., Szabó É. (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest, 2004.
- Peeters, T.: *Autizmus / Az elmélettől a gyakorlatig*. Kapocs Könyvkiadó, Budapest, 1997.
- Polcz A.: *Meghalok én is? Századvég Kiadó, Budapest, 1998.*
- Polcz A.: *Kit siratok? Mit siratok?* Jelenkor Kiadó, Pécs, 2003.
- Porkolábné Dr. Balogh K.: *Kudarccal az iskolában*. Alex-typo, Budapest, 1992.
- Princzes M. (szerk.): *Mentális és viselkedészavarok pszichológiája (szöveggyűjtemény)*. Okker Oktatási Iroda, Budapest, 1997.
- Selikowitz, M.: *Diszlexia és egyéb tanulási nehézségek*. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest, 2005.
- Veczkó J.: *A gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai alapjai*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.
- Wender, P.: *A hiperaktív gyermek, serdülő és felnőtt*. Medicina Kiadó, Budapest, 1993.
- Weyhreter, H.: *Figyelj oda jobban!* Deák Kiadó, Pápa, 2000.
- Williams, D.: *Autizmus egyes szám első személyben*. Pannonica Kiadó, Budapest, 2001.
- Neuhaus, C.: *Hiper- és hipoaktivitás, figyelemzavar*. Kairosz Kiadó, Szentendre, 1999.
- Gruiz K. (2004): *Down baba született*. Down Alapítvány Kiadó, Budapest, 2004. (A könyv teljes egésze letölthető a www.downalapitvany.hu/kiadvanyok.htm-ről)
- Williams szindrómáról: www.williams.ngo.hu
- Winn, M.: *Gyerekek gyermekkor nélkül*. Gondolat Kiadó Budapest, 1990.

2. SZAKMAI TÖRZSANYAG

Tantárgy kódja TK5602 TK5603			Tantárgy neve ÓSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN I. ÓSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hitéleti szakok szakmai törzsanyagához tartozik a bibliai kortörténet és bevezetéstán, amely a Biblia, az egyes bibliai könyvek, ill. iratsoportok keletkezését, felépítését, összefüggéseit, történeti kontextusát ismerteti. Az ószövetségi könyvek két féléves előadása alapvetően a héber kánon sorrendjére épít. A könyvek ismertetésével párhuzamosan kortörténeti összefüggések megvilágítására is sor kerül. A hallgatók önálló munkával elkészítik az egyes bibliai könyvek rövid tartalmi kijegyzetelését.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Főbb témák: a patriarchák kora, Mózes kora, honfoglalás, királyság kora, babiloni fogság, hazatérés a fogságból, Ezsdrás–Nehémiás kora, bölcsességirodalom, öt tekeres Az első félév anyaga: 1-2-3-4-5Mózes, Józsué, Bírák, 1-2Sámuel, 1-2Királyok, Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel A második félév anyaga: Hóseás, Jóel, Ámósz, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhúm, Habakuk, Zofóniás, Haggeus, Zakariás, Malakiás, Zsoltárok, Jób, Példabeszédek, Ruth, Énekek éneke, Prédikátor, Sirmak, Eszter, Dániel, Ezsdrás, Nehémiás, 1-2Krónikák</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bright, John: <i>Izrael története</i>. Budapest, 1990. ▪ Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliai iránytű</i>. Budapest, 2010. ▪ Jagersma, H.: <i>Izrael története I.</i> Budapest, 1991. ▪ Karasszon István: <i>Izrael története. A kezdetektől a Zsidó háborúig</i>. Budapest, 1991. ▪ Karasszon István: <i>Izrael története. A kezdetektől Bar-Kochbáig</i>. Budapest, 2009. ▪ Karasszon István: <i>Ószövetségi ismeretek vallástanár szakos hallgatók számára</i>. Komárom, 2006. ▪ Nagy Antal Mihály: <i>Izrael története</i>. Sáropatak, 2007. ▪ Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliaismereti kézikönyv</i>. Budapest, 2008.; ²2016. ▪ Rózsa Huba: <i>Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe</i>. Budapest, 1986. (több kiadás) ▪ Rózsa Huba: <i>Mi a Biblia? Bevezetés a Biblia ismeretébe</i>. Budapest, 2010. ▪ Rózsa Huba: <i>Ószövetségi bevezető</i>. Budapest, ⁵2016. ▪ Rózsa Huba: <i>Őstörténet</i>. Budapest, 2008. ▪ Soggin, Alberto: <i>Bevezetés az Ószövetségbe. A kezdetektől az alexandriai kánon lezárásáig</i>. Budapest, 1999. ▪ Szathmáry Sándor: <i>Bibliaismeret I. Ószövetség</i>. Budapest, 1993. ▪ Tóth Kálmán: <i>Ószövetségi bevezetéstán</i>. Budapest, 1991. ▪ Zsengellér József: <i>A kánon többszólamúsága. A Héber Biblia/Ószövetség szöveg- és kánontörténete</i>. Budapest, 2014. 					

Tantárgy kódja TK5604 TK5605			Tantárgy neve ÚJSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN I. ÚJSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A hitéleti szakok szakmai törzsanyagához tartozik a bibliai kortörténet és bevezetéstán, amely a Biblia, az egyes bibliai könyvek, ill. iratsoportok keletkezését, felépítését, összefüggéseit, történeti kontextusát ismerteti. Az újszövetségi könyvek két féléves előadása alapvetően az újszövetségi kánon sorrendjét követi. A hallgatók önálló munkával elkészítik az egyes bibliai könyvek rövid tartalmi kijegyzetelését.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A tantárgy meghatározó témakörei röviden a következők:

Első félév: 1. Bibliaismereti, kortörténeti alapismeretek, alapfogalmak

2. Általános bevezetéstán (vázlatokban): kánontörténet, szövegtörténet és a szöveg vizsgálatának, kutatásának története, valamint nyelvtörténet

3. Az intertestamentális és az újszövetségi kor történeti jellemzése és az adott korok jellegzetességei:

4. Speciális bevezetéstán: Máté, Márk, Lukács, János evangéliuma, Apostolok Cselekedetei, Róma és 1-2Korinthus

Második félév: Galata, Efézus, Filippi, Kolossé, 1-2Thesszalónika, 1-2Timóteus, Titusz, Filemon, Zsidó levél, Jakab, 1-2Péter, 1-3János, Júdás, Jelenések

SZAKIRODALOM:

- Balla Péter: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története*. Budapest, 2005.
- Balla Péter: *Az újszövetségi iratok története. (Bevezetéstani alternatívák.)* Budapest, 2008.
- Budai Gergely–Herczeg Pál: *Az Újszövetség története*. Budapest, 1985.
- Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliai iránytű*. Budapest, 2010.
- Jagersma, H.: *Izrael története* Budapest, 1991.
- Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*. Budapest, 2008.; ²2016.
- Schweizer, Eduard: *Teológiai bevezetés az Újszövetségbe*. Budapest, 2004.
- Tóth Kálmán–Lenkeyné Semsey Klára: *Bibliai Atlasz*. Budapest, 1994.
- Varga Zsigmond: *Újszövetségi bevezetés*. Budapest, 2000.

Tantárgy kódja TH1211			Tantárgy neve TEMATIKUS BIBLIAISMERET I.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az Ószövetségi kortörténet és bevezetéstán I-II. tanegységek után az ószövetségi ismeretek, a nagyobb ószövetségi témák és hagyományanyagok rendszerező áttekintése, valamint az Ószövetség ismeretének elmélyítése következik.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Főbb témák: 1) A Tóra, a történeti és prófétai könyvek, valamint a többi ószövetségi irat hangsúlyainak, főbb mondanivalóinak áttekintése 2) Főbb teológiai fogalmak/témák/jelenségek áttekintése, pl.: szövetség, áldozat, nép, kiválasztás, törvény, parancsolat, ige, áldás, bölcsesség, teremtés, ember, élet és halál, ószövetségi istenfogalom, monoteizmus, királyság, prófétizmus, eszkatológia, apokaliptika; az izraeli kultusz (kultuszhelyek, áldozatok, ünnepek, papság)</p>					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A szaktanár által kijelölt szakirodalmi részletek <p>AJÁNLOTT IRODALOM: (Válogatott magyar nyelvű szakirodalom)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliai iránytű</i>. Budapest, 2010. ▪ Karasszon István: <i>Az óizraeli vallás</i>. Budapest, 1994. ▪ Karasszon István: <i>Ószövetségi ismeretek vallástanár szakos hallgatók számára</i>. Komárom, 2006. ▪ Pap László: <i>Ószövetségi biblica theologia</i>. Budapest, 2008. ▪ Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliaismereti kézikönyv</i>. Budapest, 2008.; ²2016. ▪ Rad, Gerhard von: <i>Az Ószövetség teológiája I-II</i>. Budapest, 2000-2001. (²2007.) ▪ Rózsa Huba: <i>Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe</i>. Budapest, 1986. ▪ Rózsa Huba: <i>Kezdetkor teremtette Isten. A bibliai őstörténet magyarázata (Ter 1-11.)</i>. Budapest, 1997. ▪ Rózsa Huba: <i>Őstörténet. A világ keletkezése és az emberiség eredete a Biblia szerint</i>. Budapest, 2008. ▪ Soggin, Alberto J.: <i>Bevezetés az Ószövetségbe. A kezdetektől az alexandriai kánon lezárásáig</i>. Budapest, 1999. ▪ Tóth Kálmán: <i>Ószövetségi bibliai teológia</i>. Budapest, (több kiadás) ▪ Westermann, Claus: <i>Az Ószövetség teológiájának vázlata</i>. Budapest, 1993. ▪ Wolf, Hans Walter: <i>Az Ószövetség antropológiája</i>. Budapest, 2003. 					

Tantárgy kódja TH1212			Tantárgy neve TEMATIKUS BIBLIAISMERET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az Újszövetségi kortörténet és bevezetéstan I-II. tanegységek után az újszövetségi ismeretek, a nagyobb újszövetségi témák és hagyományanyagok rendszerező áttekintése, valamint az Újszövetség ismeretének elmélyítése következik.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: 1) Jézus Krisztus személye, igehirdetése, tettei, címei, szenvedése, halála, feltámadása 2) Pál apostol személye és működése, krisztológiája; antropológiai fogalmai; Pál tanítása az egyházzól, a keresztségről, az úrvacsoráról, a Lélekről 3) A jánosi iratok teológiai hangsúlyai (krisztológia, Paraklétosz, eszkatológia); Jelenések könyve 4) Zsidókhoz írt levél, katolikus levelek</p>					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A szaktanár által kijelölt szakirodalmi részletek 					
<p>AJÁNLOTT IRODALOM: (Válogatott magyar nyelvű szakirodalom)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Balla Péter: <i>Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története</i>. Budapest, 2005. ▪ Balla Péter: <i>Az újszövetségi iratok története. (Bevezetéstani alternatívák.)</i> Budapest, 2008. ▪ Bolyki János: <i>Újszövetségi etika</i>. Budapest, 1998. ▪ Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliai iránytű</i>. Budapest, 2010. ▪ Gnilka, Joachim: <i>Az Újszövetség teológiája</i>. Budapest, 2007. ▪ Goppelt, Leonhard: <i>Az Újszövetség teológiája</i>. Budapest, 1992. ▪ Herczeg Pál: <i>Az Újszövetség teológiájának vázlata</i>. Budapest, ³2004. ▪ Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliaismereti kézikönyv</i>. Budapest, 2008.; ²2016. ▪ Schweizer, Eduard: <i>Teológiai bevezetés az Újszövetségbe</i>. Budapest, 2004. 					

Tantárgy kódja TH1213 TH1214			Tantárgy neve ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. ÓSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TH1210 Biblikus szigorlat		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V. VI.	30 30	2 2	2 2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Az egyház egész élete, szolgálata, tanítása és így a hittanóra és a gyermek-istentisztelet is a Biblia tanítására, ill. annak értelmezésére épül. Hittanoktatásunk fontos anyaga az ó- és újszövetségi történetek és ezek helyes magyarázata. A hittankönyvek és a tanári segédanyagok értelemszerűen csak támpontokat, javaslatokat adnak az előkerülő szöveg értelmezésére és alkalmazására. A hittanoktató szüntelenül szembesül a bibliai szöveg értelmezésének nehézségeivel, korlátaival, de szépségével is. Az előadások a legfontosabb és a hittanoktatásban sűrűn előforduló könyvek, iratcsoportok magyarázatára adnak útmutatást, nyújtanak segítséget az ó- és újszövetségi szövegtípusok későbbi önálló, helyes értelmezéséhez, valamint ismertetjük a legfőbb hermeneutikai elveket és hibákat is. A szaktanár által kijelölt szakaszok önálló feldolgozása az írásmagyarázatban való elmélyülést és önállósodást szolgálja, valamint a hittanórára való felkészülés szakmai anyagának előkészítését segíti elő. A konkrétan tárgyalt és kijelölt textusok félévente változnak, ezek meghatározásakor a hittanoktatói gyakorlatok anyagát is igyekszünk figyelembe venni.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- 1) Hermeneutikai és exegetikai módszertanok bemutatása
- 2) A bibliai szövegtípusok jellegzetességeinek és magyarázati sajátosságainak bemutatása
- 3) Egyes szövegtípusok, műfajok és ezek magyarázati módszerének ismertetése
- 4) Írásmagyarázati buktatók bemutatása
- 5) Hittanóra-, gyermekistentisztelet-, áhítat-, bibliaóra vázlat készítésének módszertana

SZAKIRODALOM:

- A Református Pedagógiai Intézet által kiadott kerettanterv, tanári kézikönyvek/segédletek és hittankönyvek. Lásd: <http://refpedi.hu/content/%C3%A1ltal%C3%A1nos-iskola>
- Bevezetőtanok, kommentárok, esetlegesen prédikációk az egyes bibliai könyvekhez, iratcsoportokhoz magyar és idegen nyelven
- Karasszon István: *Az ószövetségi írásmagyarázat módszertana*. Budapest, 1991. (Pápa, 2005. – második, bővített kiadás)
- Nagy István: *Helyesen hasogatni az igazság beszédét*. Nagykovács, 2002.
- Vanyó László: *Az egyházatyák Bibliája és az ókeresztény exegézis módszere, története. Septuaginta, Diatesszaron, Vetus Latina, Vulgata*. Budapest, 2002.
- Zsengellér József: *A kánon többszólamúsága. A Héber Biblia/Ószövetség szöveg- és kánontörténete*. Budapest, 2014.
- Zsengellér József: *Textus és kontextus: Az Ószövetség megértésének lehetőségei*. Budapest, 2011.

Tantárgy kódja TH1215 TH1216			Tantárgy neve ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS I. ÚJSZÖVETSÉGI EXEGÉZIS II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TH1210 Biblikus szigorlat		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	30	2	2	Előadás	Vizsga
VI.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az egyház egész élete, szolgálata, tanítása és így a hittanóra és a gyermek-istentisztelet is a Biblia tanítására, ill. annak értelmezésére épül. Hittanoktatásunk fontos anyaga az ó- és újszövetségi történetek és ezek helyes magyarázata. A hittankönyvek és a tanári segédanyagok értelemszerűen csak támpontokat, javaslatokat adnak az előkerülő szöveg értelmezésére és alkalmazására. A hittanoktató szüntelenül szembesül a bibliai szöveg értelmezésének nehézségeivel, korlátaival, de szépségével is. Az előadások a legfontosabb és a hittanoktatásban sűrűn előforduló könyvek, iratcsoportok magyarázatára adnak útmutatást, nyújtanak segítséget az ó- és újszövetségi szövegtípusok későbbi önálló, helyes értelmezéséhez, valamint ismertetjük a legfőbb hermeneutikai elveket és hibákat is. A szaktanár által kijelölt szakaszok önálló feldolgozása az írásmagyarázatban való elmélyülést és önállósodást szolgálja, valamint a hittanórára való felkészülés szakmai anyagának előkészítését segíti elő. A konkrétan tárgyalt és kijelölt textusok félévente változnak, ezek meghatározásakor a hittanoktatói gyakorlatok anyagát is igyekszünk figyelembe venni.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: 1) Hermeneutikai és exegetikai módszertanok bemutatása 2) A bibliai szövegtípusok jellegzetességeinek és magyarázati sajátosságainak bemutatása 3) Egyes szövegtípusok, műfajok és ezek magyarázati módszerének ismertetése 4) Írásmagyarázati buktatók bemutatása 5) Hittanóra-, gyermekistentisztelet-, áhítat-, bibliaóra vázlat készítésének módszertana</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A Református Pedagógiai Intézet által kiadott kerettanterv, tanári kézikönyvek/segédletek és hittankönyvek. Lásd: http://refpedi.hu/content/%C3%A1ltal%C3%A1nos-iskola ▪ Bevezetőtanok, kommentárok, esetlegesen prédikációk az egyes bibliai könyvekhez, iratcsoportokhoz magyar és idegen nyelven ▪ Bolyki János: <i>Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái</i>. Budapest, 1998. ▪ Nagy István: <i>Helyesen hasogatni az igazság beszédét</i>. Nagykőrös, 2002. ▪ Vanyó László: <i>Az egyházatyák Bibliája és az ókeresztény exegézis módszere, története</i>. Septuaginta, Diatesszaron, Vetus Latina, Vulgata. Budapest, 2002. 					

Tantárgy kódja TH1221 TH1222			Tantárgy neve EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET I. EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium	Vizsga Évközi jegy
II.	30	2	2	Gyakorlat Labor	Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Az egyháztörténet, így az egyetemes egyháztörténet oktatása, tanulása egyrészt az egyház folytonosságára, történelmi útjára, valamint történelmi összefüggések között megvalósuló zarándoklatára, valamint jelen korunk megértésekor az előzmények és adottságok értelmezésének fontosságára irányítja figyelmünket. Az egyház történelmi mértékkel mérhető útja a gondviselő Istenbe mint a történelem Urába vetett hitvallást erősíti, miközben arra is figyelmeztet, hogy minden dicsőséges vagy diestelen, boldog és fejlődő vagy éppen nyomorúságos és üldözésekkel teli idő ellenére a világosságok Atyjánál „nincs változás vagy változásnak árnyéka” (Jak 1,17).

Az egyháztörténet mint a katechézis tárgya éppen ezért az előttünk járó, Biblián túli időkből való hithősök bizonyosságának nagy fellegével szembesít, példát szolgáltat, elgondolkodtat, tanít, és elsősorban Isten tetteire irányítja figyelmünket, amely még az emberi szándékok ellenére is megvalósul. Így, amikor felismerjük, hogy nincsen itt maradandó városunk, akkor életünket az egyház történetének biztató tanulságai alapján *sub specie aeternitatis*, azaz az örökkévalóság szemszögéből tanuljuk szemlélni.

Az egyetemes egyháztörténet a keresztyénség nagy családja történetének vázlatát adja elő a korai keresztyénségtől kezdve a középkoron át, majd különös tekintettel a reformációra és a reformáció utáni egyetemes egyháztörténetre. Az egyetemes egyháztörténet a keresztyén felekezetek kölcsönös megértéséhez is hozzájárul, hiszen a(z egyház)történelmi folyamatok megértéséhez szükséges ezek elsődleges, eredeti kontextusban való megértése és értelmezése, az egyháztörténelmi korszakok „értékelése” – meghagyva ezek integritását – csakis ezzel a módszerrel lehetséges, minden más történeti, kiragadott részleteken alapuló, veszélyes félremagyarázásra futhat ki. A hittanoktató számára fontos a biztos egyháztörténelmi tájékozódás, hogy a tanítványokat helyes történelmi összefüggésekre tanítsa. A tanegység különös hangsúlyt fektet a hittanoktatásban szereplő témakörök kifejtésére, valamint röviden bevezet az egyháztörténelmi kutatás módszertani kérdéseibe is.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Egzakt egyháztörténelmi ismeretek, összefüggések feltárása, az egyháztörténet oktatásának tantárgypedagógiai és módszertani kérdései. Az előadások főbb témái (a vizsgaanyagot, a kötelező szakirodalmat a szaktanár nevezi meg és jelöli ki az adott kurzusok vonatkozásában):

- A Római Birodalom Krisztus születése idején
- A zsidóság és szerepe a keresztyénség kialakulásában
- Az egyház keletkezése. Keresztyén misszió. Zsidókeresztyének. Pogánykeresztyének
- Keresztyénüldözések az ókorban
- Nagy Konstantin jelentősége. Theodosius
- A keresztyén tan fejlődése az ókorban
- Egyházatyák. Augustinus és műve: Vallomások
- A keleti és a nyugati egyház eltérő fejlődése
- Szerzetesrendek keleten és nyugaton az V-X. században
- Keresztes hadjáratok
- A Cluny reform. A császárság és a pápaság küzdelme
- Új szerzetesrendek a XI-XIII. században. Assisi Ferenc
- A keresztyén egyház tanfejlődése. Devotio moderna
- A reformáció előestéje. A reformációt előkészítő események, előreformátorok. Reneszánsz, humanizmus
- Luther Márton és reformációja
- A lutheri reformáció elterjedése

- Zwingli Ulrich és a német-svájci reformáció
- Kálvin és a genfi reformáció
- A kálvini tanítások elterjedése
- A reformáció mellékágai
- A reformáció hatása a közművelődésre
- Az ellenreformáció megindulása. A Tridenti Zsinat. A római katolikus egyház története a XIX. század végéig (I. Vatikáni Zsinat)
- A protestantizmus történetének motívumai a XVIII-XIX. században
- Teológiai irányzatok: ortodoxia, pietizmus, racionalizmus
- A XX. század főbb római katolikus és protestáns egyháztörténeti eseményei. A II. Vatikáni Zsinat. Ökumenikus mozgalmak

SZAKIRODALOM:

- Tóth Kása István–Tökéczki László–Ladányi Sándor–Papp Kornél (szerk.): *Egyháztörténet 1. Tankönyv és tanári kézikönyv a kezdetektől 1711-ig*. Budapest, 1997.; ²1999.
- Ladányi Sándor–Papp Kornél–Tökéczki László (szerk.): *Egyháztörténet 2. Tankönyv és tanári kézikönyv 1711-től napjainkig*. Budapest, 1998.
- Adriányi Gábor: *Az egyháztörténet kézikönyve*. München, 1975.; Budapest, 2001. (http://www.ppek.hu/konyvek/Adrianyi_Gabor_Az_egyhaztortenet_kezikonyve_1.pdf)
- Colijn, Jos: *Egyetemes egyháztörténet. Előadások az egyetemes keresztyén egyház történelmének körképéhez*. Sárospatak, 1996. (H.n., 2001.)
- Dienes Dénes (szerk.): *A reformáció. Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához*. Sárospatak, 2008.
- Dienes Dénes–Misák Marianna (szerk.): *A kezdetektől a reformációig. Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához*. Sárospatak, 2007.
- Heussi, Karl: *Az egyháztörténet kézikönyve*. Budapest, 2000.
- Kálvin életrajzok
- Keresztes Hajnalka: *Egyháztörténeti játékok*. Budapest, 2010.
- Lane, Tony: *A keresztyén gondolkodás rövid története. Teológusok és eszméik az apostoli atyáktól napjainkig*. Budapest, 2003.
- McGrath, Alister E.: *Bevezetés a keresztyén teológiába*. Budapest, 1995.
- Révész Imre–Segesváry Lajos: *Az egyháztörténelem alapvonalai*. Debrecen, 1936. (= Debrecen, 1992.)
- Wargha Lajos: *A keresztyén egyház történelme. 1-3. kötet*. Sárospatak, 1906., 1908.

Tantárgy kódja TH1223 TH1224 TH1225			Tantárgy neve MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET I. MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET II. MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNET III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás	Vizsga
IV.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
V.	30	2	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Az egyháztörténet, így a magyar egyháztörténet oktatása, tanulása egyrészt az egyház folytonosságára, történelmi útjára, valamint történelmi összefüggések között megvalósuló zárandoklatára, valamint jelen korunk megértésekor az előzmények és adottságok értelmezésének fontosságára irányítja figyelmünket. Az egyház történelmi mértékkel mérhető útja a gondviselő Istenbe mint a történelem Urába vetett hitvallást erősíti, miközben arra is figyelmeztet, hogy minden dicsőséges vagy dicstelen, boldog és fejlődő vagy éppen nyomorúságos és üldözésekkel teli idő ellenére a világosságok Atyjánál „nincs változás vagy változásnak árnyéka” (Jak 1,17).

Az egyháztörténet mint a katechézis tárgya éppen ezért az előttünk járó, Biblián túli időkből való hithősök bizonyosságának nagy fellegével szembesít, példát szolgáltat, elgondolkodtat, tanít, és elsősorban Isten tetteire irányítja figyelmünket, amely még az emberi szándékok ellenére is megvalósul. Így, amikor felismerjük, hogy nincsen itt maradandó városunk, akkor életünket az egyház történetének biztató tanulságai alapján *sub specie aeternitatis*, azaz az örökkévalóság szemszögéből tanuljuk szemlélni.

A magyar egyháztörténet a magyar nép keresztyénséghez tartozásának összefüggéséből indul ki, és részletesen bemutatja a reformáció előtti vallási viszonyokat és történéseket a keresztyénség felvételétől kezdve. Katechetikai szempontból különösen fontos a magyarországi reformáció korának története, amelyhez akár az egyes helyi gyülekezetek egyéni és egyedi története is kapcsolódik. A folyamatok megértéséhez szükséges ezek elsődleges, eredeti kontextusban való megértése és értelmezése, az egyháztörténelmi korszakok „értékelése” – meghagyva ezek integritását – csakis ezzel a módszerrel lehetséges, minden más történetietlen, kiragadott részleteken alapuló, veszélyes félremagyarázásra futhat ki. A hittanoktató számára fontos a biztos egyháztörténelmi tájékozódás, hogy a tanítványokat helyes történelmi összefüggésekre tanítsa. A tanegység különös hangsúlyt fektet a hittanoktatásban szereplő témakörök kifejtésére, valamint röviden bevezet az egyháztörténelmi kutatás módszertani kérdéseibe is.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Egzakt egyháztörténelmi ismeretek, összefüggések feltárása, az egyháztörténet oktatásának tantárgypedagógiai és módszertani kérdései. Az előadások főbb témái (a vizsgaanyagot, a kötelező szakirodalmat a szaktanár nevezi meg és jelöli ki az adott kurzusok vonatkozásában):

- Valláspedagógiai bevezetés: Az egyháztörténet mint a katechézis tárgya; célja, anyaga, módszerei
- István király szerepe a keresztyénség átvételében. Középkori egyház. Szerzetesrendek
- A reformációt előkészítő események. A magyarországi reneszánsz és humanizmus szerepe
- Magyarország a reformáció korában. Történelmi helyzetkép
- A reformáció megindulása hazánkban
- A reformáció terjesztői és lefolyása az ország különböző területein
- A reformáció elterjedése az egyes nemzetiségek között
- A reformáció irányainak szétválása
- Az ellenreformáció megindulása. Bocskai
- Bethlen Gábor és I. Rákóczi György
- Pázmány Péter és ellenreformációs tevékenysége
- Lipót és kora. Wesselényi-összeesküvés
- Gályarabság. Explanatio. Vallásügy a Rákóczi-szabadságharc idején
- Egyházi élet és teológia az ellenreformáció korában.
- Egyházi élet és teológia az ellenreformáció korában. Istentisztelet, éneklés, szertartások, iskolák

- Tolnai Dali János és a magyar puritánok. Kanizsai Pálfi János. Apáczai Cseri János
- A csendes ellenreformáció kora. Mária Terézia. II. József. Türelmi rendelet
- A magyar protestáns egyházak élete a XVIII. században. Konventek. Ágenssek
- Teológiai irányzatok. Pietizmus és racionalizmus
- A magyar protestantizmus hatása a közművelődésre. iskolaügy, könyvkiadás, teológiai irodalom, külföldi tanulmányutak
- Az egyház élete 1790-1848 között
- Protestánsok a szabadságharc idején, vallásügyi törvények
- Protestáns Pátens és hatása az egyházunkra. Iskolaügy. Protestáns unio terve
- A református egyház belső élete a dualizmus korában. Debreceni zsinat
- Protestantizmus és magyar kultúra a XIX. században. Protestáns teológia. Liberalizmus
- A belmisszió és hatása
- Az első világháború és a református egyház
- Református egyház a két világháború közötti időszakban
- Gyülekezeti élet és ifjúsági munka a két világháború között
- Protestáns egyházak és a II. világháború
- Egyházunk a második világháborút követően. Egyház a kommunista társadalomban. Az egyház és az állam viszonyának rendezése
- Egyházunk a Rákosi-diktatúra alatt. 1956 és a Magyarországi Református Egyház
- Egyházi élet a forradalom után. A Magyarországi Református Egyház 1957-1990 között
- A Magyarországi Református Egyház teológiája 1948 után
- Református egyház a rendszerváltozás után
- A fordulat utáni lehetőségek egyházunk életében. misszió a megváltozott körülmények között
- Határainkon túli magyar református egyházak 1920-tól napjainkig
- Határainkon túli magyar református egyházak III. Kárpát-medencén kívüli egyházak

SZAKIRODALOM:

- Tóth Kása István–Tökéczki László–Ladányi Sándor–Papp Kornél (szerk.): *Egyháztörténet 1. Tankönyv és tanári kézikönyv a kezdetektől 1711-ig.* Budapest, 1997.; ²1999.
- Ladányi Sándor–Papp Kornél–Tökéczki László (szerk.): *Egyháztörténet 2. Tankönyv és tanári kézikönyv 1711-től napjainkig.* Budapest, 1998.
- Barcza József–Dienes Dénes (szerk.): *A Magyarországi Református Egyház története 1918-1990.* Sárospatak, 1999.
- Bartha Tibor (szerk.): *Tanulmányok és szövegek a Magyarországi Református Egyház XVI. századi történetéből.* Budapest, 1973. (Studia et Acta Ecclesiastica 3.)
- Bartha Tibor–Barcza József–Makkai László (szerk.): *Tanulmányok a Magyarországi Református Egyház történetéből 1867-1978.* Budapest, 1983. (Studia et Acta Ecclesiastica 5.)
- Bíró Sándor–Bucsay Mihály–Tóth Endre–Varga Zoltán: *A Magyar Református Egyház története.* Budapest, 1949.
- Bottyán János: *Hitünk hősei.* Budapest, 1971. (több kiadásban)
- Bucsay Mihály: *A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945.* Budapest, 1985.
- Dienes Dénes: *A keresztyénség Magyarországon 1926 előtt.* Sárospatak, 1997.
- Győri L. János: *A magyar reformáció irodalmi hagyományai.* Budapest, ²1998.
- György Antal: *A hit példaképei. Egyháztörténeti olvasókönyv.* Budapest, 1999.
- Hittanoktatási kerettantervek, hittankönyvek, (tanári) segédanyagok
- Keresztes Hajnalka: *Egyháztörténeti játékok.* Budapest, 2010.
- Ladányi Sándor (szerk.): *Adalékok a Magyarországi Református Egyházban az 1956-1957-es esztendőben történetekhez.* Budapest, 2006.
- Mészáros István–Németh András–Pukánszky Béla: *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe.* Budapest, 2005. (több kiadás)
- Németh Dávid–Kaszó Gyula (Szerk.): *Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény.* KRE HTK, Budapest, 2001.
- Sanda István Dániel–Simonfi Zsuzsanna: *Nevelés a szakralitás dimenziójában.* Budapest, 2011.
- Zoványi Jenő–Ladányi Sándor: *Magyarországi protestáns egyháztörténeti lexikon.* Budapest, ³1977. (online: <http://digit.drk.hu/?m=lib&book=3> ; ugyaninnen letölthető az egész lexikon pdf formátumban)

Tantárgy kódja TH1231			Tantárgy neve TEOLÓGIAI ENCIKLOPÉDIA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A teológiai enciklopédia tantárgy oktatásának célja, hogy a tanulmányok kezdetén tisztázza a teológia tudományának sajátos tartalmát, kialakulását, helyét a tudományok rendszerében.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgatók e tantárgy keretén belül megismerkednek a teológia eredetével, protestáns jellegével, tudományosságának kérdésével és rendszerével, itt nyerneket betekintést az egyes teológiai tudományágak tartalmával, melyek későbbi tanulmányaik részét fogják képezni. Emellett fontos része a tananyagoknak egy szellem- és teológiatörténeti áttekintés az ókortól napjainkig, mely segítségével a hallgatók átfogó képet alkothatnak a különböző korszakokra jellemző szellemi áramlatokról és a teológiára gyakorolt hatásokról, a korra jellemző teológiai kérdésekről és kihívásokról.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Harnack, Adolf von: <i>Dogmatörténet</i>. Szentendre, 1998. ▪ Karner Károly: <i>Bevezetés a teológiába</i>. Budapest, 1954. ▪ Kocsis Elemér: <i>Bevezetés a teológiába</i>. Debrecen, 1979 ▪ Lane, Tony: <i>A keresztyén gondolkodás rövid története</i>. Budapest, 2003. ▪ McGrath, Alister: <i>A keresztyén hit</i>. Budapest, 2007. ▪ McGrath, Alister: <i>Bevezetés a keresztyén teológiába</i>. Budapest, 1995. ▪ Török István: <i>Dogmatika</i>. Amsterdam, 1985. ▪ Vanyó László: <i>Az ókeresztyén egyház és irodalma</i>. Budapest, 1988. 					

Tantárgy kódja TH1232			Tantárgy neve DOGMATIKAI PROLEGOMENA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	4	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A rendszeres teológiai terminológia elsajátítása, ismerkedés a teológiai tudományos módszerekkel, a rendszeres teológia fogalmával és eszközeivel.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A dogmatika prolegomena tisztázza az olyan fogalmakat, mint a dogma, hitvallás, herezis, dogmatika; tárgyalja a dogmatika feladatát és az ehhez kapcsolódó eszközöket és módszereket, bemutatja a dogmatikák különböző felépítését. A hallgatók megismerik a dogmatika forrásait, a kijelentés, értelem, tapasztalat és hagyomány viszonyát.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Barth, Karl: <i>Church Dogmatics</i>. I/1. Edinburgh, 1961. ▪ McGrath, Alister: <i>Bevezetés a keresztyén teológiába</i>. Budapest, 1995. ▪ Sebestyén Jenő: <i>Református Dogmatika</i>. 1940. ▪ Tavaszy Sándor: <i>Református keresztyén dogmatika</i>, Kolozsvár, 2006. ▪ Tillich, Paul: <i>Rendszeres teológia</i>. Budapest, 1996. ▪ Török István: <i>Dogmatika</i>. Kolozsvár, 2006. ▪ Török István–Kocsis Elemér–Szűcs Ferenc: <i>Dogmatikai prolegomena</i>. Budapest, 2000. 					

TANTÁRGY KÓDJA TH5606 TH5607			Tantárgy neve HITVALLÁSISMERET I. HITVALLÁSISMERET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás	Vizsga
III.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás (HH) alapján bevezetés a bibliai és rendszeres teológiai gondolkozásba. Az egyház hivatalos hitvallási iratainak ismerete mellett a tantárgy célja a Szentírás magyarázása, tanítása kritikai vizsgálatának elsajátítása. Ezek mellett fontos cél még, hogy a hallgatók, leendő református értelmiségiként felekezeti identitástudatot alakítsanak ki.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hitvallások struktúráját követve a hallgatók betekintést nyernek a rendszeres teológia toposzaiba. A klasszikus reformátori tanítás mellett megismerkednek az egyház tanításának dogmatörténeti változásaival, a különböző dogmatikai vitákkal. A tantárgy többek között tárgyalja a hitvallás és dogma funkciójának kérdését, az egyháznak a teremtésről, megváltásról szóló tanítását, a Szentháromság, Krisztus és Szentlélek körül kialakult teológiai vitákat, az egyház mibenlétének kérdését, a sákramentumok értelmezése körül kialakult vitákat.					
SZAKIRODALOM:					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>A Heidelbergi Káté – A Második Helvét Hitvallás.</i> Budapest, 1981. (http://reformatus.hu/egy hazunk/) ▪ <i>A Heidelbergi Káté.</i> Budapest, 2013. ▪ <i>A Második Helvét Hitvallás. Fordította és jegyzetekkel ellátta: Buzogány Dezső.</i> Budapest, 2017. ▪ Fekete Károly: <i>A Heidelbergi Káté magyarázata. Hálaadásra vezető vigasztalás 129 kérdés-feleletben.</i> Budapest, 2013. ▪ Heinrich Bullinger: <i>A keresztyén vallás summája 1556.</i> Szentendre, 1997. ▪ Kálvin János: <i>A keresztyén vallás rendszere.</i> Pápa, 1909. ▪ Link, Christian: <i>A teremtés teológiája.</i> Nagykőrös, 2007. ▪ McGrath, Alister: <i>Bevezetés a keresztyén teológiába.</i> Budapest, 1995. ▪ Szücs Ferenc: <i>Hitvallásismeret.</i> Budapest, 2007. ▪ Tavasz Sándor: <i>Református keresztyén dogmatika.</i> Kolozsvár, 2006. ▪ Török István: <i>Dogmatika.</i> Kolozsvár, 2006. ▪ Ursinus, Zacharias: <i>Commentary on the Heidelberg Catechism.</i> Michigan, 1956. 					

Tantárgy kódja TH1233 TH1234			Tantárgy neve TEOLÓGIAI ETIKA I. TEOLÓGIAI ETIKA II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	3	Előadás	Vizsga
V.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tantárgy oktatásának célja abban áll, hogy a hallgatókat olyan ismeretek és készség elsajátítására vezesse el, amelyek által nem csak tisztában legyenek a keresztyén erkölcsi világrend értékeivel, adott érvényes normáival, hanem saját morális döntéseiben azokat alkalmazni is tudják. Tudjanak hivatkozni adott helyeken a teológiai etika sajátos, keresztyén, református hitismereti gyökereire, ugyanakkor ismerjék a kor legaktuálisabb etikai kihívásait.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az oktatás során a hallgatók az etika jelentésével, feladatával, a különböző filozófia etikai irányzatokkal és a teológiai etika sajátos tartalmával. Az általános és elvi rész mellett a hallgatók alkalmazott etikával is foglalkoznak, melynek struktúráját a Tízparancsolat adja, ehhez kapcsolódóan azonban tárgyalásra kerülnek többek között korunk médiaetikai, gazdaság- és környezetetikai, bio- és társadalometikai kérdései is.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bolyki János: <i>Újszövetségi etika</i>. Budapest, 1998. ▪ Bonhoeffer, Dietrich: <i>Etika</i>. Szentendre, 1999. ▪ Douma, Jochem: <i>A Tízparancsolat</i>. Budapest, 1994. ▪ Fazakas Sándor (szerk.): <i>A protestáns etika kézikönyve</i>. Budapest, 2017. ▪ Fekete László (szerk.): <i>Kortárs etika</i>. Budapest, 2004. ▪ Gaizler Gyula–Nyéki Kálmán: <i>Bioetika</i>. Budapest, 2003. ▪ Hankiss Elemér: <i>A Tízparancsolat ma</i>. Budapest, 2002. ▪ Hársing László: <i>Bevezetés az etikába</i>. Miskolc, 1999. ▪ Heller Ágnes: <i>Általános etika</i>. Budapest, 1994. ▪ Kodácsy-Simon Eszter: <i>Értelmes szívvel. Etikai témák az evangélikus oktatásban</i>. Budapest, 2016. ▪ Lochmann, Jan Milic: <i>A szabadság útjelzői</i>. Budapest, 1993. ▪ Szücs Ferenc: <i>Teológiai etika</i>. Budapest, 1984. ▪ Török István: <i>Etika</i>. Amsterdam, 1988. ▪ Weber, Max: <i>A protestantizmus és a kapitalizmus szelleme</i>. Budapest, ²1995. 					

Tantárgy kódja TH1241 TH1242			Tantárgy neve KATECHETIKA I. KATECHETIKA II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	30	2	4	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hallgatók hittanoktatói munkájának szakmai elméleti megalapozása, amelynek birtokában alkalmassá válnak a gyermekek református szellemben történő, korszerű módszertani eljárásokat alkalmazni tudó nevelésére, mind világi, mind egyházi iskolában, mind pedig gyülekezeti hittanoktatói munkakörben.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Alapvető fogalmi tisztázás után a katechetikatörténet az ószövetségi és újszövetségi kor katechéziséből az ősegyház, a középkor, reformáció, protestáns orthodoxia, pietizmus, racionalizmus, szekularizmus korszakát tárgyalja a vallásos nevelés szempontjából. A katechéta személyének belső vonásai. A család, a média, a gyülekezet, a református iskola mint nevelő tényezők. A tanítvány életkori sajátosságai E. Erikson, J. Piaget, L. Kohlberg és J. Fowler elmélete alapján: csecsemőkori, kisgyermekkor, gyermekkor, ifjúkor, fiatal felnőttkor, öregkor. Módszertani témakörök: az elbeszélés, szemléltetés, dramatizálás, kérdezés, imádságra nevelés, énektanítás, csoportvezetés, fegyelmezés, térközzszabályozás, nyári tábor vezetésének szempontjai.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bodó Sára–ifj. Fekete Károly: <i>Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény</i>. DRHE, Debrecen, 2001. ▪ Boross Géza: <i>Katechetika</i>. KRE HTK, Budapest, 1994. ▪ Campell, Ross: <i>Életre szóló ajándék. Hogyan szeressük gyermekeinket?</i> Harmat Kiadó, Budapest, 1993. ▪ Downs, Perry G.: <i>Tanítás a lelki fejlődés érdekében</i>. ACSI, Budapest, 1998. ▪ Fodorné Nagy Sarolta: <i>A katechézis kommunikációs problémái</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1996. ▪ Imre Lajos: <i>Katechetika</i>. Budapest, 1942. ▪ Kiss Tihamér: <i>A gyermek erkölcsi fejlődése</i>. RPI, Budapest, 2000. ▪ Németh Dávid: <i>Hit és nevelés. Valláslélektani szemléletmód a mai valláspedagógiában</i>. KRE HTK, Budapest, 2002. ▪ Schweitzer, Friedrich: <i>Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999. 					

Tantárgy kódja TK4801			Tantárgy neve VALLÁSLÉLEKTAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tantárgy szerepe, hogy egyrészt rávilágítson a teológia és a pszichológia határterületeire és kapcsolódási pontjaira, másrészt felkészítse a hallgatókat a vallásos ember pszichológiai működésmódjára. A tantárgy célja továbbá, hogy segítse a hallgatókat a hivatásuk, szakmai kompetenciájuk kimunkálásában, megerősödésében, a hatékony és sikeres ön- és társismeretben.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- Valláslélektani bevezető
 - tárgya, helye a tudományok rendszerében
 - alapfogalmak
- Teológia és pszichológia.
 - Kompetenciahatárok, félreértések a két tudományterület között.
- A vallás és a személyiségfejlődés
 - Személyiség és hit
 - Fiatalok és felnőttek vallásossága
 - Istenképek a normális és a patológiás fejlődésben
 - Vallás szerepe a morális ítélőképesség fejlődésében
 - Lelkiség és a nemek
- Vallásosság és a mindennapi élet
 - Vallásos és spirituális egészség a pszichológia szemszögéből
 - Hit, önértékelés és jóközérzet összefüggése
 - Megtérés lélektana és hatása az életminőségre
 - Személyiség típusok és imaélet. Imádság és önismeret
 - A szeretet mint a keresztyénség alapmotívuma
 - Lelkiség és munka
 - Vallás szerepe a napi problémák leküzdésében, stressz és krízis
 - Vallási vezetők és munkatársaik (lelkészek, papok, vallástanárok, diakónusok stb.) hatása és szerepe az egyén vallásosságának fejlődésében
 - Dogmatikus gondolkodás és a vallásos érettség, kilépések lélektana
 - „Tabutémák” a valláslélektanban
- Pszichoterápia és vallásosság.
 - A vallásos neurózis
 - A vallás és a pszichológia szerepe a traumák gyógyításában.
- Társadalom, kultúra és valláslélektan
 - Vallásosság és identitás
 - Vallásos hit kulturális különbségei
 - Vallás hatása a szociális attitűdre

SZAKIRODALOM:

- Endraß, Elke–Kratze, Siegfried: *Megbetegítő hit? Kiutak a válságból.* Kálvin Kiadó, Budapest, 2005.
- Gyökössy Endre: *Életápolás.* MRE Sajtóosztály, Budapest, 1991.
- Horváth-Szabó Katalin: *Vallás és emberi magatartás.* PPKE-BTK, Piliscsaba, 2007.
- Magyar Pszichológiai Szemle Könyvtára VI. kötet (Valláslélektani különszám). 2003.
- Süle Ferenc: *Valláspatológia.* GyuRó Art-Press, Szokolya, 1997.
- Vergote, Antoine: *Valláslélektan.* Semmelweis Egyetem-TF, Budapest, 2001.
- Vila, Pablo Martínez: *Imádság és lelki alkat.* Harmat Kiadó, Budapest, 1994.
- Wingström, Owe: *A kifürkészhetetlen ember.* Animula, Budapest, 2000.

Tantárgy kódja TH1243 TH1244 TH1245			Tantárgy neve KATECHETIKA TANTÁRGYPEDAGÓGIA I. KATECHETIKA TANTÁRGYPEDAGÓGIA II.* KATECHETIKA TANTÁRGYPEDAGÓGIA III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel *TH1243 Katech.tp.I.		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás	Vizsga
III.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
IV.	15	1	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hit- és erkölcsan tanításának módszertani ismereteit a megvalósítás szempontjából tárgyalja. A hallgatók a gyülekezeti gyermekfelügyelettől az óvodás hittanon át tizennégy éves korú gyermekek tanításáig a különböző hittanoktatói feladatokra alkalmassá válnak.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A félévek során egyre nehezedő feladatokat végeznek el a hallgatók. Témakörei: Az óvodáskorúak hittanoktatásának módszertani szempontjai. Alsó tagozatosok és felső tagozatosok, kiskamaszok tanítása. A hittanóra felépítése, az egyes órai elemek tervezésének szempontjai az előkészületektől a célmeghatározáson át az óra megtartásáig. Az elbeszélés mesterfogásai, a szemléltetés forrásai, mintáinak megismerése és alkalmazása, az énektanítás, az imádság és összefoglalás megtervezése. A tervezet formai követelményei. A különböző korosztályok között végzendő tanítás sajátosságai. A szülők megszólításának felelőssége és lehetőségei. A gyülekezet és a hittanóra kapcsolódási pontjai.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Berry, Sharon R.: <i>99 hasznos jótanács! Fegyelmezés az osztályban.</i> ACSI, Budapest, 1995. ▪ Boross Géza: <i>Bevezetés a valláspedagógiába.</i> Budapest, 1996. ▪ Brummelen, Harro van: <i>A tantervkészítés lépései. Egy bibliai út.</i> ACSI, Budapest, 1998. ▪ Csorba Péter: <i>Reformpedagógiák és a vallásoktatás.</i> Debreceni Ref. Kollégium, Debrecen, 2000. ▪ Dobos László: <i>Játék a hittanórán. Didaktikus játékok a 10-14 éves gyermekek hitoktatásához.</i> Lämpás Kiadó. 5. kiadás, h.n., 2002. ▪ Fodorné Nagy Sarolta: <i>A katechézis kommunikációs problémái.</i> Kálvin Kiadó, Budapest, 1996., ▪ Gyökössy Endre: <i>Hogyan tartsunk gyermekbibliaórát? Kis módszertan.</i> Kálvin K., Budapest, 2003 és későbbi kiadások. ▪ Jung, Emanuel: <i>Hogyan vezessek vasárnapi iskolát?</i> Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest, 1995. ▪ Lefever, Marlene: <i>Ötletgazdag tanítási módszerek.</i> Baptista Kiadó. Keresztyén Gyermek evangélikus és Lelkigondozó Misszió, Budapest, 1994. ▪ McDowell, Josh–Johnson, Kevin: <i>Kérdezz bátran!</i> Parakletos, Kiskunfélegyháza, 2006. ▪ Twardella, Günter: <i>És te miért neveztetel keresztyénnek? Építőkövek a Heidelbergi Kátéhoz.</i> A tanító kézikönyve és Munkafüzet. Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 2000. 					

Tantárgy kódja TK5609			Tantárgy neve LITURGIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A hittanoktató és kántor szakos hallgatóknak jövőbeni hivatásuk teljesítése érdekében szükségük van liturgiai-liturgikai alapismeretre és kompetenciára. A hittanoktatás, az egyházi ének, a gyermek-istentisztelet, a gyermekek templomi szolgálata, az egyházzenei szolgálat, kórusvezetés, énektanítás, énekeskönyv-használat megkívánja egyrészt a szolgálattevőtől az alapvető liturgiai jártasságot, másrésztől szolgálatunk célkitűzése az egyházas nevelés. Kérdés, hogy konkrét szakmai ismeretek nélkül lehetséges-e teljesíteni ezt. Továbbá sürgető probléma spirituális sivárságunk orvoslása is. A tanegység hozzájárul a diszciplína elméleti ismereteinek elsajátításához, valamint segítséget nyújt az önálló gyakorlati alkalmazáshoz.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Főbb témakörök:

- 1) A liturgia, liturgika fogalma; a református keresztyén istentisztelet alapelemei/alkotóelemei
- 2) A keresztyén istentisztelet forrásai és korai története; keleti és nyugati liturgiák, liturgiacsaládok. A nyugati egyház liturgiájának történeti áttekintése; fő- és mellékistentiszteleti formák; a reformáció és a protestáns egyházak liturgiátörténete
- 3) Legújabb liturgiai fejlemények és útkeresés egyházunkban; elvárások és lehetőségek
- 4) A liturgikus év története és gyakorlata
- 5) A vasár- és ünnepnap iistentisztelet szertartásrendje; különféle istentisztelet-típusok és istentiszteleti formák különös tekintettel az áhítatformákra, mellékistentiszteletek, bibliaórákra, imaórákra, gyermek-istentiszteletre, iskolai istentiszteletekre, egyéb gyülekezeti alkalmakra, valamint ezek liturgikus kérdéseire
- 6) Istentisztelet és művészet; istentisztelet és technikai, multimédiás eszközök; a templom és a liturgikus paramentumok áttekintése; egyéb istentiszteleti helyek; a liturgikus öltözet(ek) története és kérdése
- 7) Az istentiszteleti éneklés kérdéseinek áttekintése; az orgona- és hangszerhasználat kérdései; énekrendek, egyházzenei repertoár; a liturgus, a katechéta és az egyházzenesz liturgikus feladatai és kompetenciái; az istentisztelet személyi és tárgyi feltételei; liturgikus könyvek és könyvtípusok, énekeskönyvek

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- Hafenschér Károly: *Liturgika. A keresztyén istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben.* Budapest, 2010.
- Kádár Ferenc: *Liturgika.* Sárospatak, 2013.
- Fekete Károly (szerk.): *Reformátusok a kegyelem trónusánál. A magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei.* Budapest, 2010. (http://www.reformatus.hu/data/attachments/2012/07/24/0527-reformatus-istentisztelet_1.pdf)
- Fodorné Nagy Sarolta: *A gyermekistentisztelet mai kérdései.* In: Igazság és Élet VI (2012/3) 523-530.

AJÁNLOTT IRODALOM:

(Válogatott magyar nyelvű szakirodalom)

- Adam, Gottfried: *A gyermek-istentisztelet – valláspedagógiai szempontból. 1-2.* Ford. Zsúgyel János. In: *Lelkipásztor* (2000/9-10) 322-324., 369-371.
- Barsi Balázs: *A liturgikus év.* Budapest, 1999.
- Bartha Tibor (szerk.): *Tanulmányok az evangélium szerint reformált keresztyén gyülekezet istentiszteletéről.* Budapest, 1977.
- Benedek Sándor: *A Magyarországi Református Egyház istentiszteletének multja.* Órisziget, 1971.
- Berger, Rupert: *Lelkipásztori liturgikus lexikon.* Budapest, 2008.
- Czeglédy Sándor: *Liturgika.* Debrecen (több kiadás)

- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés*. Budapest, 1950.
- Hafenscher Károly: *A keresztény istentisztelet*. Budapest, 1999.
- Mihályfi Ákos: *A nyilvános istentisztelet*. Budapest (több kiadás)
- Pap Ferenc: *Az egyházi év*. Budapest, 2016.
- Pásztor János: *Liturgiai irányzatok a magyar református egyházban*. Debrecen, 2008.
- Pásztor János: *Liturgika. A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában*. Komarno, ²2002.; Komárom, ³2005.
- Ratzinger, Josef: *A liturgia szelleme*. Budapest, 2002.
- Sörös Béla: *A magyar liturgia története. I. kötet. A keresztyénség behozatalától a XVI. század végéig*. Budapest, 1904.
- Továbbá: ágendák (istentiszteleti rendtartások) és liturgikák magyar és idegen nyelven

Tantárgy kódja TK5801 TK5802 TK5803 TK5804 TK5805 TK5806			Tantárgy neve EGYHÁZI ÉNEK I. EGYHÁZI ÉNEK II. EGYHÁZI ÉNEK III. EGYHÁZI ÉNEK IV. EGYHÁZI ÉNEK V. EGYHÁZI ÉNEK VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa: Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Értékelés módja: Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
I.	15	1	2		
II.	15	1	2		
III.	15	1	2		
IV.	15	1	2		
V.	30	2	2		
VI.	30	2	2		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A középkori gyakorlathoz képest a protestáns egyházak egyik alapvető és meghatározó újítása volt, hogy az anyanyelvű, strófás gyülekezeti éneket hivatalos istentiszteleti rangra emelte. Minthogy mindmáig az istentisztelet, a liturgia zenei anyaga a gyülekezeti ének-repertoáron nyugszik, a képzés egyik főtárgyát képezi a népének-korál tantárgy.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: <ul style="list-style-type: none"> • A saját felekezeti énekanyag megtanulása, • a legfontosabb történelmi népénekforrások, • a népénektörténet főbb korszakainak, • egyes népénekek történetének (keletkezésének, továbbélésének), • a repertoár népzenei felvételeinek ismerete, • memoriter szemelvények felmondása, • a tételek lényegi elemzésének és a szakszerű kritika szempontrendszerének elsajátítása, • a hittanoktatáshoz kapcsolódó énekanyag megismerése, • helyes értékrend kialakítása. 					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Énekeskönyv magyar reformátusok használatára.</i> Magyarországi Ref. Egyház, Budapest, 1948. ▪ <i>Az Úrnak zengjen az ének – iffúsági énekeskönyv.</i> Kálvin Kiadó, Budapest, 2006. ▪ Berkesi Sándor: <i>Gyülekezeti énekiskola.</i> Debrecen, 1995. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés.</i> Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr Budaí Gergely), Budapest, 1950. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>Dicsérvételek az Urat. Tudnivalók énekeinkről.</i> Budapest, 1971 ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>Régi Magyar Dallamok Tára I.: A XVI. század magyar dallamai.</i> Budapest, 1958. ▪ Dobszay László–Németh István: <i>A magyar népének népzenei felvételeken.</i> Magyar Egyházzenei Társaság, 1997. ▪ Dobszay László: <i>A gregorián ének kézikönyve.</i> EMB, 1993. ▪ Dobszay László: <i>A magyar népének I.</i> Veszprém, 1995. ▪ <i>Hagyomány és haladás. Csomasz Tóth Kálmán válogatott írásai,</i> Cantio Bt. Budapest, 2003. ▪ <i>Jézust áldja énekünk - gyermekénekek óvodásoknak.</i> RPI Budapest, 2003. ▪ Papp Géza: <i>Régi Magyar Dallamok Tára II.: A XVII. század énekelt dallamai.</i> Budapest, 1970. ▪ Rajeczky Benjamin: <i>Mi a gregorián?</i> Zeneműkiadó Budapest, 1981. 					

3. GYAKORLATI KÉPZÉS

Tantárgy kódja TH1301 TH1302 TH1303 TH1304 TH1305			Tantárgy neve HITTANOKTATÓI GYAKORLAT I. HITTANOKTATÓI GYAKORLAT II. HITTANOKTATÓI GYAKORLAT III.* HITTANOKTATÓI GYAKORLAT IV.** HITTANOKTATÓI GYAKORLAT V.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel * TH1301 Hittanokt.gyak. I. és TH1302 Hittanokt.gyak. II. és TH1243 Katech.ttp.I. ** TH1303 Hittanokt.gyak.III.		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	1	Előadás	Vizsga
II.	15	1	1	Szeminárium	Évközi jegy
III.	45	3	4	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	45	3	4	Labor	Aláírás
V.	45	3	4		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hallgatók gyakorlati képzése annak érdekében, hogy szakavatottan, biztonságosan és önállóan tudjanak hittanórákat és foglalkozásokat tartani mindazon korcsoportban, amelyek tanítására diplomájuk képesíti őket. A gyakorlatok részletezését és további dokumentációit lásd az <i>Útmutató és értékelési szempontsor a református hittanoktató szak gyakorlataihoz</i> című külön tájékoztatóban és mellékleteiben!					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgatók fokozatosan nehezedő feladatokat végeznek. Megismerkednek az MRE katechézisének területeivel. Egyházi fenntartású köznevelési intézményekben és egyházközségekben hittanórákon és -foglalkozásokon, gyülekezeti alkalmakon hospitálnak. A demonstrációs órákon és a hospitálások alatt megfigyelési szempontok alapján követik az órákat. Mikrotanítást végeznek, amelynek során gyakorolják a hittanóra egyes elemeinek tanítását, hangsúlyozottan a történetmondást, nagyobbak között a textus kifejtésének módját. A hallgatók megismerik és gyakorolják a különböző óratervezési eljárásokat, ezek alapján az órátípusoknak megfelelő tervezeteket, vázlatokat készítenek: a bibliai történetet, tantervi témát háttérismeretekkel, exegetikai megjegyzésekkel, célmeghatározásokkal és a történet belső strukturálásával készítik elő a kiadott formai és tartalmi követelményeknek megfelelően. A hallgatók tapasztalatot szereznek a gyermekekkel való közvetlen kapcsolatteremtésben, reflektálnak megnyilvánulásaikra, a fegyelmzési helyzeteket megoldják. A szolgáló közösség, ill. a tantestület tagjaival megismerkednek, bekapcsolódnak a gyakorlati hely(ek) és saját gyülekezetük katechetikai szolgálatába. A gyakorlati tanár és a szakvezetők tanácsai segítik egyéni fejlődésüket, a csoportos gyakorlatok során a hallgatók egymás tevékenységét segítik, szakmailag elemzik.					
KÖTELEZŐ IRODALOM:					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fodorné Nagy Sarolta: <i>A katechézis kommunikációs problémái</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1996. ▪ Hoppál Péter–Bódiss Tamás: <i>Egyházi ének. Kerettantervi ajánlás református általános iskolák és középiskolák számára</i>. RPI, Budapest, 2007. ▪ Schweitzer, Friedrich: <i>Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999. ▪ Tamminen, Kalevi et al.: <i>Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika</i>. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 2001. ▪ Hittanoktatási kerettantervek és a hozzájuk kapcsolódó tankönyvcsaládok (vö. http://rpi.reformatus.hu/portal/page.php?4; http://refpedi.hu/content/tantervek-tanmenetek) 					
AJÁNLOTT IRODALOM:					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Baldermann, Ingo: <i>A Biblia a tanulás könyve. A bibliai didaktika alapjai</i>. Budapest, 1989., 2003. ▪ Berry, Sharon R.: <i>99 hasznos jótanács! Fegyelmzés az osztályban</i>. ACSI, Budapest, 1995. ▪ Boross Géza: <i>Katechetika</i>. Budapest, 1994. 					

- Boross Géza: *Bevezetés a valláspedagógiába*. Budapest, 1996.
- Brummelen, Harro van: *A tantervkészítés lépései. Egy bibliai út*. ACSI, Budapest, 1998.
- Brummelen, Harro van: *Istennel az osztályteremben*. Keresztyén tanulási és tanítási módszerek. ACSI, Budapest, 1996., 2017.
- Csorba Péter: *Reformpedagógiák és a vallásoktatás*. Debreceni Ref. Kollégium, Debrecen, 2000.
- Dobos László: *Játék a hittanórán. Didaktikus játékok a 10-14 éves gyermekek hitoktatásához*. Lámpás Kiadó. 5. kiadás, h.n., 2002.
- Dobszay László: *Iskola és kórus*. In: Magyar Egyházzene XVII (2009/2010) 201-202.
- Gyökössy Endre: *Hogyan tartsunk gyermekbibliaórát? Kis módszertan*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2003 és későbbi kiadások.
- Imre Lajos: *Ekkleziasztika. Az egyház élete és szolgálata*. Budapest, 1941.
- Imre Lajos: *Katechetika*. Budapest, 1942.
- Keresztes Hajnalka: *Egyháztörténeti játékok*. Református Pedagógiai Intézet, Budapest, 2010. (Könyvek a magyar református nevelésről 2.)
- Németh Dávid–Kaszó Gyula (szerk.): *Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény*. KRE HTK, Budapest, 2001.
- Pásztor János: *Liturgia. A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában*. Komárom, ³2005.
- Stephens, Larry: *Gyermeked hite*. Harmat, Budapest, 1999.
- Stott, John: *Az élő gyülekezet*. Budapest, 2009.
- Tanári kézikönyv sorozat 1-8. osztály, Református Pedagógiai Intézet kiadása, Budapest
- Twardella, Günter: *És te miért neveztetel keresztyénnek? Építőkövek a Heidelbergi Kátéhoz. A tanító kézikönyve és Munkafüzet*. Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 2000.

Tantárgy kódja TH1306			Tantárgy neve HITTANOKTATÓI GYÜLEKEZETI GYAKORLAT		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TK5601 Ekléziasztika és TH1303 Hittanokt.gyak.III.		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	45	–	5	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hittanoktatói gyülekezeti gyakorlat célja, hogy a hallgatók az Ekléziasztika kurzusra alapozva megismerjék egy református egyházközség mindennapi életét, a gyülekezeti munka és katechézis súlypontjait. A tanegység célja, hogy a hallgatók egy egyházközség katechetikai (gyülekezetpedagógiai) megismerjék, különös tekintettel a gyermekek és az ifjúság közötti, valamint a családok felé irányuló szolgálatokra, továbbá betekintést nyerjenek az adminisztrációs tevékenységekbe, mindezekben kipróbálják magukat. A gyakorlat erősíti intézményünk és az egyházközségek jó kapcsolatát, hallgatóink elhelyezkedési lehetőségeit is elősegíti. A gyakorlatok részletezését és további dokumentációit lásd az <i>Útmutató és értékelési szempontsor a református hittanoktató szak gyakorlataihoz</i> című külön tájékoztatóban és mellékleteiben!</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A katechéta hallgatók a nyári gyülekezeti lehetőségek és a félév során előre meghatározott beosztás szerint egy református/evangélikus gyülekezetben végeznek hospitálásokat és lehetőség szerint szolgálatokat, melyekről a portfólió részeként írásbeli beszámolót készítenek. A helyi lelkipásztor(ok) irányításával a hallgatók megismerik a missziói munkatervet, az egyházközségi adminisztrációt; a gyülekezet minden tevékenységét látogatják: istentiszteleteket, bibliaórákat, a gyermek és az ifjúsági korosztályok programjait. A tanegység részeként bekapcsolódnak a gyülekezet nyári táborának, egyházközségi programjainak szervezésébe és megvalósításába. Tapasztalatokat szereznek a gyülekezet és az – önkormányzati vagy egyházi fenntartású – iskola kapcsolatáról.</p>					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fekete Károly: <i>A gyülekezetépítés szolgálatában</i>. Budapest, 2000. ▪ Fekete Károly (szerk.): <i>Reformátusok a kegyelem trónusánál. A magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 2010. ▪ Tamminen, Kalevi et al.: <i>Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika</i>. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, ²2001. <p>AJÁNLOTT IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bodó Sára–ifj. Fekete Károly: <i>Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény</i>. Debrecen, 1998. ▪ Burns, Jim: <i>Ifjúságépítők. Ifjúsági vezetők kézikönyve</i>. Új Remény Alapítvány, Debrecen, é.n. ▪ Dávid István: <i>Gyülekezeti kórus és liturgikus örökség</i>. In: Collegium Doctorum. MRE Doktorok Kollégiumának periodikája I (2005/1) 117-121. Kálvin Kiadó, Budapest, 2005. ▪ Fodorné Nagy Sarolta: <i>A katechézis kommunikációs problémái</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1996. ▪ Hoppál Péter–Bódiss Tamás: <i>Egyházi ének. Kerettantervi ajánlás református általános iskolák és középiskolák számára</i>. RPI, Budapest, 2007. ▪ Imre Lajos: <i>Ekléziasztika. Az egyház élete és szolgálata</i>. Budapest, 1941. ▪ Jung, Emanuel: <i>Hogyan vezessek vasárnapi iskolát?</i> Ordass Lajos Baráti Kör, Budapest, 1995. ▪ Németh Dávid–Kaszó Gyula (szerk.): <i>Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény</i>. KRE HTK, Budapest, 2001. ▪ Pásztor János: <i>Liturgika. A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában</i>. Komárom, ³2005. ▪ Stephens, Larry: <i>Gyeremked hite</i>. Harmat, Budapest, 1999. ▪ Stott, John: <i>Az élő gyülekezet</i>. Budapest, 2009. ▪ <i>Templom és iskola</i>. Magyar Múzeum III. évf. 1-4. füzet. Akadémiai K.–Mandaadt GPV–Közép-európai Múzeum–Alapítvány, Amersfoort–Budapest–Kecskemét, 1993. 					

Tantárgy kódja TH1307			Tantárgy neve ÖSSZEVERT KOMPLEX HITTANOKTATÓI GYAKORLAT		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TH1304 Hittanoktatói gyak. IV.		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	60	–	11	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Az összevert komplex gyakorlat főbb céljai, hogy a hittanoktató jelölt hallgatók

- szerezzenek tapasztalatokat a hittanoktatás sokoldalúságáról, problémáiról, ill. a katechéta személyes felelősségéről és feladatairól az iskolai és gyülekezeti terepen egyaránt;
- nyerjenek betekintést abba az egyházi, társadalmi, kulturális közegbe, amelyben hivatásukat fogják végezni
- rálátásuk legyen a rejtett tantervek hatására, az iskola és a család kölcsönhatására, a gyermeknek az osztályban elfoglalt helyzetére;
- fel- és megismerhessék a hittanoktató lehetőségeit és helyét a nevelőtestületi és gyülekezeti közösségben;
- elméleti ismereteiket tudatosan, magas színvonalon alkalmazzák a gyakorlatban;
- önálló elképzeléseiket figyelembe véve gyakorolják magukat a tanításban és más gyülekezeti szolgálatokban;
- a gyermekekkel intenzívebben, tanórákon és azokon kívül is együtt lehessenek, a 3-15 éves korosztállyal sajátos élethelyzeteikben találkozassanak;
- a gyülekezet lelkipásztorával való kapcsolatfelvétel nyomán tájékozódjanak az egyházközség életéről, katechetikai-iffjúsági programját áttekinthetik;

tapasztalataik sokrétűen gazdagodjanak, eddigi tanulmányaik bőséges gyakorlati ismerettel bővüljenek.

A gyakorlatok részletezését és további dokumentációit lásd az *Útmutató és értékelési szempontsor a református hittanoktató szak gyakorlataihoz* című külön tájékoztatóban és mellékleteiben!

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A hallgatóknak a gyakorlat során lehetőségük nyílik a képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati ismereteik hasznosítására és intenzív kipróbálására. Elsősorban egyházi fenntartású köznevelési intézményben hospitálnak és tartanak hit-és erkölctan órákat, részt vesznek a nevelőtestület programjaiban, másodsorban felméri az iskola és a gyülekezet kapcsolatát, s lehetőség szerint részt vesznek, szolgálnak gyülekezeti alkalmakon.

A gyakorlaton résztvevő hallgató minden órára/alkalomra köteles alaposan és lelkiismeretesen felkészülni: szak tudományos megjegyzéseket, cél(oka)t és óravázlatot írni, és azt legalább 24 órával korábban bemutatni a szakvezetőnek, ill. a lelkésznek. Óravázlat nélkül nem taníthat a hallgató!

A hallgató portfóliót készít megadott szempontok alapján – többek között a hospitálásokról naplót vezet, ill. az intézményi tevékenység során szerzett ismereteiről rövid összefoglalást ad.

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- Hittanoktatási kerettantervek és az azokhoz kapcsolódó hittankönyvek, segédanyagok (vö. <http://rpi.reformatus.hu/portal/page.php?4>; <http://refpedi.hu/content/tantervek-tanmenetek>)
- Tamminen, Kalevi et al.: *Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 2001.

AJÁNLOTT IRODALOM:

- Berry, Sharon R.: *99 hasznos jótanács! Fegyelmzés az osztályban*. ACSI, Budapest, 1995.
- Bodó Sára-iffj. Fekete Károly: *Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény*. Debrecen, 1998.
- Brummelen, Harro van: *Istennel az osztályteremben. Keresztyén tanulási és tanítási módszerek*. ACSI, Budapest, 1996., 2017.
- Burns, Jim: *Iffjúságépítők. Iffjúsági vezetők kézikönyve*. Új Remény Alapítvány, Debrecen, é.n.
- Dávid István: *Gyülekezeti kórus és liturgikus örökség*. In: Collegium Doctorum. MRE Doktorok Kollégiumának periodikája I (2005/1) 117-121. Kálvin Kiadó, Budapest, 2005.
- Dobszay László: *Iskola és kórus*. In: Magyar Egyházzene XVII (2009/2010) 201-202.
- Fekete Károly (szerk.): *Reformátusok a kegyelem trónusánál. A magyar református istentisztelet megújulásának*

teológiai alapelvei. Kálvin Kiadó, Budapest, 2010.

- Fodorné Nagy Sarolta: *A katechézis kommunikációs problémái.* Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.
- Fogassy Judit: *Katekéták kézikönyve.* Szent István Társulat, Budapest, 2002.
- Hoppál Péter–Bódiss Tamás: *Egyházi ének. Kerettantervi ajánlás református általános iskolák és középiskolák számára.* RPI, Budapest, 2007.
- Imre Lajos: *Ekkleziasztika. Az egyház élete és szolgálata.* Budapest, 1941.
- Imre Lajos: *Katechetika.* Budapest, 1942.
- Németh Dávid–Kaszó Gyula (szerk.): *Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény.* KRE HTK, Budapest, 2001.
- Pásztor János: *Liturgika. A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában.* Komárom, ³2005.
- Stephens, Larry: *Gyermeked hite.* Harmat, Budapest, 1999.
- Stott, John: *Az élő gyülekezet.* Budapest, 2009.
- *Templom és iskola.* Magyar Múzeum III. évf. 1-4. füzet. Akadémiai K.–Mandaadt GPV–Közép-európai Múzeum–Alapítvány, Amersfoort–Budapest–Kecskemét, 1993.
- Írásmagyarázatokhoz lásd a biblikus tárgyak tematikáit

4. KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉGEK

Tantárgy kódja TH1401			Tantárgy neve SZAKMAI KÉSZSÉGFEJLESZTŐ GYAKORLAT I.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A katechéták üzenetközvetítő személyek, akik iskolai, gyülekezeti, közegyházi közegben, s a mindennapi érintkezésekben igyekeznek betölteni küldetésüket. A katechéta hivatás és a pályaszocializáció sikeres végzéséhez szükséges attitűdök, készségek, képességek megerősítése, ill. fejlesztése e kurzus célja; továbbá a spirituális önismeret-önnevelés igényének felkeltése, fokozása, istenkapcsolat erősítése; a társas viselkedés, a kommunikáció hatékonyságának növelése.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgató</p> <ul style="list-style-type: none"> • speciális technikák alkalmazásával szerezzen ön- és társismereti tapasztalatokat; • ápolja anyanyelvét, csiszolja beszédtechnikáját, gyakorolja magát a mindennapi és a szakmaspecifikus – egyházi, iskolai, intézményi – kommunikációs helyzetekben; • saját kommunikációs stílus tudatosulása, és képessé válás kommunikációfejlesztő módszerek alkalmazására; • fejlessze empátiáját, toleranciáját, konfliktuskezelő képességét; gyakorolja ezeket szimulált helyzetekben és valós élmények feldolgozása során; készüljön fel a pályán várható interperszonális eseményekre és gyakorolja azok hatékony kezelését. <p>A tanegység további részletezését és további dokumentációit lásd az <i>Útmutató és értékelési szempontsor a református hittanoktató szak gyakorlataihoz</i> című külön tájékoztatóban és mellékleteiben!</p>					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bagdy Emőke–Telkes József: <i>Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988. ▪ Gyökössy Endre: <i>Magunkról magunknak</i>. Szent Gellért Kiadó, Budapest, ¹⁰2002. ▪ Gyökössy Endre–Bognár Cecil: <i>Mi és mások. A mindennapi élet lélektana</i>. Szent Gellért Kiadó, 1992. <p>AJÁNLOTT IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aronson, Elliot: <i>A társas lény</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008. ▪ Buda Béla: <i>Az empátia – a beleélés lélektana</i>. Urbis Kiadó, Budapest, 2006. ▪ Karácsony Sándor: <i>A magyarok Istene (vallásos nevelés)</i>. Széphalom Könyvműhely, Budapest, 2004. ▪ Montágh Imre: <i>Figyelem vagy fegyelem?! Az előadói magatartás</i>. Holnap K., Budapest, 2000. ▪ Schweitzer, Friedrich: <i>Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999. 					

Tantárgy kódja TH1402			Tantárgy neve SZAKMAI KÉSZSÉGFEJLESZTŐ GYAKORLAT II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TH1401 Szakmai készségfejl.gyak.I.		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:</p> <p>A katechéta hivatás és a pályaszocializáció sikeres végzéséhez szükséges attitűdök, készségek, képességek fejlesztése e kurzus célja; továbbá az önismeret-önnevelés igényének felkeltése, fokozása; a társas viselkedés, a kommunikáció hatékonyságának növelése csoportos képzés és egyéni fejlesztő beszélgetések keretében.</p> <p>A szakmai pályához szükséges kompetenciák intenzív fejlesztése. E tanegység kiemelt céljai az összevont komplex szakmai gyakorlatra való előkészület, a pálya iránti elkötelezettség, pozitív viszonyulás erősítése. A hivatásban való erősödés mellett a gyakorlati képzés elemző, értékelő lezárása is ez a tanegység: a pályára való kitekin-tés mellett megújulás iránti igényt és a folyamatos (ön)képzést is segíteni, támogatni kívánja.</p> <p>A tanegység további részletezését és további dokumentációit lásd az <i>Útmutató és értékelési szempontsor a reformá-tus hittanoktató szak gyakorlataihoz</i> című külön tájékoztatóban és mellékleteiben!</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <p>Előzetes tájékozódás és tapasztalatszerzés a komplex gyakorlati képzés helyéről, ennek bemutatása. Kapcsolatfelvétel a fogadó intézménnyel és a fenntartó egyházközséggel, a helyi szakvezetőkkel, mentorokkal. Tevékenységi formák előkészítése, tervezése, bemutatása.</p> <p>A folyamatok vizsgálata keretében saját tevékenység elemzése; önelemzés, önértékelés, mindezek rögzítése változa-tos módon a valláspedagógiai naplóban, portfólióban (óravázlatok, segédanyagok készítése, bemutatása, beszámó-lók, fotók, interjúk).</p>					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Németh Dávid–Kaszó Gyula (szerk.): <i>Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény</i>. KRE HTK, Budapest, 2001. ▪ Tamminen, K. et al.: <i>Hogyan tanítsunk hittant. Vallásdidaktika</i>. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 2001. ▪ Schweitzer, Friedrich: <i>Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban</i>. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999. <p>AJÁNLOTT IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bagdy Emőke–Telkes József: <i>Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában</i>. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988. ▪ Brummelen, Harro van: <i>Istennel az osztályteremben. Keresztyén tanulási és tanítási módszerek</i>. ACSI, Buda-pest, 1996., 2017. ▪ Buda Béla: <i>Az empátia – a beleélés lélektana</i>. Urbis Kiadó, Budapest, 2006. 					

Tantárgy kódja TH1403 TH1404 TH1405 TH1406			Tantárgy neve SZEMINÁRIUM I. SZEMINÁRIUM II. SZEMINÁRIUM III. SZEMINÁRIUM IV.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
III.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
IV.	30	2	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
V.	30	2	3	Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A szeminárium a szakmai ismeretek és kompetenciák elmélyítésére szolgáló, egy-egy adott témakört mélyebben vizsgáló és bemutató tanegység. A szeminárium segítséget nyújthat a választott szakdolgozati téma tudományágának és módszereinek alaposabb megismerésére és az abban való tájékozódásra. A szeminárium kurzusok olyan szakdidaktikai módszerekkel és eljárásokkal ismertetnek meg, melyekkel segítséget kíván nyújtani a hittanoktató szakos hallgatóknak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szakmódszertani irodalom megismeréséhez és feldolgozásához; - a bibliai szövegek, különösen a történeti jellegű textusok megközelítéséhez, feldolgozásához és a bibliai történetek elbeszéléséhez; - a hit- és erkölcsstan órák tervezéséhez és hatékony megvalósításához; - liturgikus neveléshez és a gyülekezeti gyermekmunkához; - az egyháztörténeti, az etikai és hitvallási jellegű témák, tananyagok vizsgálatához, <p>a különféle szakmódszertani jellegzetességek megismeréséhez, gyakorlásához.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az adott félév témakiírásai és tantárgyi programja szerint. Felelősek: az adott szaktanárok. A kurzus előadásai és gyakorlatai során a koncentrikus ismeretbővítés elve alapján elmélyítjük az egyes módszerek sajátosságait, alkalmazási lehetőségeit. Kitérünk az óratervezésnél a célképzés sajátosságaira, a motiválás és ráhangolás értelmére és lehetőségeire. A vallásos nevelés céljainak megvalósítása érdekében az egyes módszereket sorra vesszük. Megismerjük és alkalmazzuk</p> <ul style="list-style-type: none"> - a bibliai szövegfeldolgozás módszereit és eljárásait a bevezetéstani és kortörténeti ismeretek felhasználásával; - az ünnepek és ünneplés helyét, módját a családi, az iskolai és a gyülekezeti vallásos nevelésben; - az imádság bibliai forrásait és az imádságra nevelés módjait; - a gyermekek istentiszteleti részvételét; - az egyháztörténeti tananyagok sajátosságait, didaktikai jellegzetességeit; - a hitvallásismereti tananyagok sajátosságait, didaktikai jellegzetességeit; - az etikai nevelés tartalmát módszertani eljárásait az életkori sajátosságok figyelembe vételével. <p>Szorgalmazzuk</p> <ul style="list-style-type: none"> - a szentírási kontextualitás felfedeztetésével a Biblia mélyebb megismerését, a hittanórákra, foglalkozásokra, bibliaórákra való alapos felkészülést, az igényes, üzenetet kibontakoztató és hordozó bibliai történet-elbeszélésének megvalósítását; - a különféle szakdidaktikai eljárások elméleti alapjainak elsajátítását és gyakorlatban történő kipróbálását; - a szakirodalomban való jártasságot, szakmai igényességet. 					

SZAKIRODALOM:

- Adam, Gottfried – Schweitzer, Frierich (szerk.): *Etikai nevelés az iskolában*. Budapest, 2005.
- Adam, Gottfried: *A történet-elmondásról röviden*. In: Németh Dávid – Kaszó Gyula (Szerk.): *Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény*. KRE HTK, Budapest, 2001. 115-146.
- Baldermann, Ingo: *A Biblia, a tanulás könyve. A bibliai didaktika alapjai*. Budapest, 1989. (és későbbi kiadások)
- Bálint Sándor: *Ünnepi kalendárium – karácsony, húsvét, pünkösd. Nagy ünnepeink a hazai és közép-európai hagyományvilágból*. Szeged, 1998.
- Barsi Balázs: *A liturgikus év*. Egyházzenei Füzetek I/4. LFZF Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest, 1995.
- Bavinck, H.: *A keresztyén pedagógia alapelvei*. Budapest, 1923.
- Berg, Horst Klus: *A bibliai szövegelemzés módszerei*. In: Németh Dávid – Kaszó Gyula (Szerk.): *Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény*. KRE HTK, Budapest, 2001. 173-197.
- Bieritz, Karl-Heinrich: *Das Kirchenjahr. Feste, Gedenk- und Feiertage in Geschichte und Gegenwart*, München, 2005.
- Bogár János: *Az egyházi évkör kialakulása és hatása az igehirdetésre különös tekintettel a református keresztyén egyház istentiszteletére. Liturgikai tanulmány*. Theologiai Tanulmányok, 21.sz. (Szerk. Csikesz Sándor) Debrecen, 1932.
- Bohren, Rudolf: *Böjt és ünnep. Meditációk művészetről és aszkézisről*. Lux, Bp., 1998.
- Cullmann, Oscar: *A karácsony ünnepének kialakulása és a karácsonyfa eredete*. A Budapesti Ref. Teológiai Akadémia Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoportjának kiadványai. (Szerk.: Karasszon István) 1.füzet., Budapest, 1992.
- Csiki Gábor: *A valláspedagógia alapkérdései*. Keresztény Magvető, 1917/5-6. füzet. Unitárius Egyház. http://epa.oszk.hu/02100/02190/00010/pdf/KM_1917_05-06_202.pdf
- Dávid István: *Gyülekezeti kórus és liturgikus örökség*. In: Collegium Doctorum. MRE Doktorok Kollégiumának periodikája I. évf. 1.szám. 117-121. Kálvin Kiadó, Budapest, 2005.
- Dobszay László: *Iskola és kórus*. In: Magyar Egyházzene XVII. évf. (2009/2010) 2. szám 201-202.
- Dobszay László: *Jegyzetek a liturgiáról*. Új Ember, Bp., é.n.
- Ecsedy Aladár – Gyökössy Endre – I. Madarász Lajos (szerk.): *„Legeltesd az én bárányaimat”*. Gyermekmissziói munkások tankönyve. Budapest, 1948.
- Farkas Ignác: *Katechétikai alapvetés: A bibliai anthropologia valláspedagógiai jelentősége*. Debrecen, 1941.
- Fekete Károly (szerk.): *Reformátusok a kegyelem trónusánál. Magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei*. Kálvin K., Bp., 2010. http://www.reformatus.hu/data/attachments/2012/07/24/0527-reformatusistentisztelet_1.pdf
- Fodorné Nagy Sarolta: *A gyermekistentisztelet mai kérdései*. In: Igazság és Élet VI (2012/3) 523-530.
- Fodorné Nagy Sarolta: *A katechézis kommunikációs problémái*. Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.
- Gaudy László: *A bibliai történetek tanításának valláspedagógiai módszertana*. Debrecen, 1921., 1928.
- Gyökössy Endre: *Hogyan tartsunk gyermekbibliaórát? Kis módszertan*. Kálvin K., Bp., 2003 és későbbi kiadások.
- Hafenschner Károly: *Liturgika. A keresztyén istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben*. Budapest, 2010.
- Hatvány László (szerk.): *Karácsony Sándor pedagógiai írásaiból. 9 tanulmány, 1922-1946*. Hn. 1994.
- Hoppál Péter – Bódiss Tamás: *Egyházi ének. Kerettantervi ajánlás református általános iskolák és középiskolák számára*. RPI, Budapest, 2007.
- Imre Lajos: *Ekkleziasztika. Az egyház élete és szolgálata*. Budapest, 1941.
- Imre Lajos: *Katechetika. A Református keresztyén vallásos nevelés rendszere*. Budapest, 1942. (Református Egyházi Könyvtár XXII. kötet)
- Imre Lajos: *Katechetika*. Bp., 1942.
- Jung, Emanuel: *Hogyan vezessék vasárnapi iskolát?* Ordass Lajos Baráti Kör, Bp., 1995.
- Kiss Tihamér László: *Keresztyén erkölcsi nevelés gyermek- és serdülőkorban*. RPI, Budapest, 2002.
- Kiss Tihamér: *A gyermek erkölcsi fejlődése*. RPI, Budapest, 2000.
- Koczogh András: *Gyakorlati keresztyén nevelés*. Budapest, 1937.
- Kodácsy-Simon Eszter: *Értelmes szívvel. Etikai témák az evangélikus oktatásban*. Budapest, 2016.
- Kolos Dániel: *Katechetika*. Sárospatak, 1862. Miskolc, 1855.
- Kun Bertalan: *Egyházi szónoklattan. Függelék. Rövid utasítás a lelkésznek mint catechétának*. Miskolc, 1855.

- Lehoczky Mária Magdolna: „...újat és ót...” előhozva a vallásos nevelés gyakorlatából. *A beszédről és az éneklésről*. In: Magyar Egyházzene XX. (2012/2013) 405-415.
- Lehoczky Mária Magdolna: *Az áldozat. Az áldozat aspektusai és az áldozat keresztyén értelmezése. Teológiai és kultikus megfontolások*. In: „Tóvá lett a délibáb”, KRE TFK Jubileumi Évkönyv, 2010. 151-162.
- Lehoczky Mária Magdolna: *Az ünnep és ünneplés motívumai valláspedagógiai megközelítésben*. . In: Pap Ferenc (szerk.): *Dicsőség tükre. Művészeti és teológiai tanulmányok*. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2014.
- Narancsik Imre: *A vallásoktatás mai kérdései*. Debrecen, 1941.
- Németh Dávid: *Pasztorálanthropológia*. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2012.
- Németh Dávid: *Hit és nevelés. Valláslélektani szemléletmód a mai valláspedagógiában*. Budapest, 2002.
- Pap Ferenc: *Az egyházi év*. Budapest, 2016.
- Pap Ferenc: *Ágendareform és egyházi év. Néhány szó egyik égető kérdésünkről*. In: Pap Ferenc (szerk.): *Dicsőség tükre. Művészeti és teológiai tanulmányok*. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2014. 86-106.
- Pap Ferenc: Mit miért (nem) ünneplünk? In: *Protestáns Téka KRE HTK III. évf. 5-6. sz.* (2008. szeptember-október) 32-35.
- Papp Ferenc: *A református keresztyén pedagógia alapelvei*. Debrecen, 1934.
- Pásztor János: *Liturgika. A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában*. Komárom, ³2005.
- Patay Lajos: *Kálvin János valláspedagógiája*. Theológiai tanulmányok 45. szám. (Különlenyomat a Theológiai Szemle XI. évf. 1-4. számából. Kiadja: az Országos Református Lelkészegegyesület) Debrecen 1935.
- Patay Lajos: *Kálvin János valláspedagógiája*. Theológiai tanulmányok 45. szám. (Különlenyomat a Theológiai Szemle XI. évf. 1-4. számából. Kiadja: az Országos Református Lelkészegegyesület) Debrecen 1935.
- *Protestáns Egyházi és Iskolai Lapok (1842-1919)*
- Ravasz László nevelésről szóló írásai. In: *Legyen világosság. Beszédok, írások*. Harmadik kötet. Budapest, 1938.
- *Református vallástanítási tanterv és utasítás az általános iskolák számára*. Budapest, 1948.
- Schweitzer, Friedrich: *Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*. Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.
- Stephens, Larry: *Gyermeked hite*. Harmat, Bp., 1999.
- Sz. Szász Béla: *A hitnevelés alapproblémái. Tanulmány a katechetika alapköréből*. Sepsiszentgyörgy, 1912.
- Sz. Szász Béla: *A hitnevelés alapproblémái. Tanulmány a katechetika alapköréből*. Sepsiszentgyörgy, 1912.
- Szele Miklós: *A népiskolai keresztyén vallástanítás módszertana*. Debrecen, 1925.
- Szele Miklós: *A vallás taníthatóságának kérdéséhez*. Debrecen, 1935.
- Szetey Szabolcs: *Református katechetikai irodalmunk kezdetei*. . In: Pap Ferenc (szerk.): *Dicsőség tükre. Művészeti és teológiai tanulmányok*. KRE – L'Harmattan, Budapest, 2014.
- Tamminen, Kalevi et al.: *Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika*. Luther Kiadó, Budapest, ²2001
- *Templom és iskola*. Magyar Múzeum III. évf. 1-4. füzet. Akadémiai K. – Mandaadt GPV – Közép-európai Múzeum-Alapítvány, Amersfoort-Bp.-Kecskemét, 1993.
- Theissen, Gerd: *Az első keresztyének vallása. Az őskeresztyén vallás elemzése és vallástörténeti leírása*. Kálvin K., Bp., 2001.
- Tóth Kálmán: *A bibliai történetek tanítása mint igehirdetés. Katechetikai tanulmány különös tekintettel a középiskolákra*. Karcag, 1943.
- Vasady Béla: *A gyógyíthatatlanul vallásos ember (valláslélektani tanulmány)*. Debrecen, 1939.
- Wolff, Hans Walter: *Az Ószövetség antropológiája*. Harmat - PRТА, Bp., 2001.
- Xeravits Géza (Szerk.) *A liturgiáról ökumenikus megközelítésben*. L'Harmattan, Bp., 2007.
- Zsarnay Lajos: *Paptan*. Sárospatak, 1857.

Tantárgy kódja TK2908 TK2909 TK2910 TK2911			Tantárgy neve ÉNEKKAR I. <i>Kritériumfeltétel</i> ÉNEKKAR II. <i>Kritériumfeltétel</i> ÉNEKKAR III. <i>Kritériumfeltétel</i> ÉNEKKAR IV. <i>Kritériumfeltétel</i>		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I-IV.	30	2	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az énekkari munka, a zenei élmény szerzés és a katarzis átélésének egyik legfőbb forrása. A tantárgy célja a képzésre jellemző repertoár megismertetése, az egyéni biztos tudáson alapuló közös éneklés örömeinek megtapasztalása, zenei alkotások művészi értékű megszólaltatása és pódiumra állítása.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A magyar hagyományok megőrzését és az európai kóruskultúra minél szélesebb körű megismerését szem előtt tartva kell dolgoznia az énekkarnak. Munkája során, mind az ének-zenetanári, mind pedig az egyházzenei képzéshez tartozó igen gazdag repertoárból merít. A képzésbe résztvevők az énekkari munkában nemcsak zenei élményeket szerezhettek, hanem átélhetik a közös muzsikálás örömeit, követhető példát kapnak a próba technikai, hangképzési kérdések mellett, a kórus-szervezés, építés, közösség formálás kérdéskörében is. Az énekkar az ének-zenét tanuló hallgatók számára nélkülözhetetlen állandó stúdium. A részvétel a próbákon való aktív közreműködés mellett, és az egyéni, számon kérhető szólamtudás mellett magában foglalja a fellépéseket, utazásokat is.					
SZAKIRODALOM:					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kardos Pál: <i>Kórusnevelés – Kórushangzás</i>. Zeneműkiadó, Bp. 1977 ▪ Kaposi Gergely: <i>Kórusépítés – karvezetés. Gondolatok karvezetőknek, kórustagoknak</i>. Alterra Kiadó 2008 ▪ Aktuális kották 					

5. SZABADON VÁLASZTHATÓ SZAKMAI TANEGYSÉGEK

Tantárgy kódja TF SZV TF SZV TF SZV TF SZV TF SZV			Tantárgy neve SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	2	Előadás	Vizsga
IV.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
IV.	15	1	1	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	30	2	2	Labor	Aláírás
V.	30	2	2		
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az Intézmény, ill. az Intézetek és a szakmai csoportok által intézményi szinten felkínált szabadon választható tanegységek teljesítése által a hallgató képzési ideje alatt kapcsolódó, kiegészítő ismereteket, kompetenciákat szerezhet pedagógiai, pszichológiai, további teológiai, egyházzenei, zenei, katechetikai, irodalmi, nyelvészeti, szociológiai, társadalompolitikai stb. területeken, esetlegesen idegen nyelvi ismereteit bővítheti.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Lásd az adott féléveknél az intézményi szintű szabadon választható kurzusok meghirdetésénél.</p>					
<p>SZAKIRODALOM: Lásd az adott félévek tárgyleírásainál.</p>					

6. SZAKDOLGOZAT, ZÁRÓVIZSGA

Tantárgy kódja THZ001 THZ002 THZ003			Tantárgy neve SZAKDOLGOZATI KONZULTÁCIÓ I. <i>Kritériumfeltétel</i> SZAKDOLGOZATI KONZULTÁCIÓ II. <i>Kritériumfeltétel</i> SZAKDOLGOZATI ZÁRÓ KONZULTÁCIÓ		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	0	0	0	Előadás	Vizsga
V.	0	0	0	Szeminárium	Évközi jegy
VI.	0	0	10	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A választott szakdolgozati témában való elmélyülést segíti a kurzus az oktatóval folytatott egyéni konzultációk segítségével.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgatók az oktatóval egyeztetett szakdolgozati témaválasztást követően ütemterv szerint készítik el szakdolgozatukat, melyben a tudományos igényesség mellett törekednek a katechetikai vonatkozásokra és a formai követelményekre (lásd: a szakdolgozati útmutatóban). A szakdolgozat elkészítésére a KRE TVSZ ad további szempontokat.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kijelölt és kutatott szakirodalom. 					

Tantárgy kódja THZ004			Tantárgy neve ZÁRÓTANÍTÁS FELKÉSZÍTŐ <i>Kritériumfeltétel</i>		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	15	1	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az önálló valláspedagógiai munkára alkalmas és e feladatra kész személyiség bemutató órára, hittanoktatói zárótanításra felkészülését segíti e gyakorlati kurzus. Ennek során a hallgató a korábban megszerzett elméleti és gyakorlati tapasztalatait alkalmazva komplex tervező és megvalósító munkával készül a pályára. Főként önálló tevékenység része legalább egy tanóra megtervezésével, megtartásával és elemzésével. A tevékenység egyrészt hallgatói mikrocsoportban történik, amelyben a szakmai egymásra figyelés, munka és értékelés is jelentőséggel bír, másrészt lehetőséget kínál az egyéni szakmai fejlődésre. A tanegység további részletezését és további dokumentációit lásd az <i>Útmutató és értékelési szempontsor a református hittanoktató szak gyakorlataihoz</i> című külön tájékoztatóban és mellékleteiben!</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgató</p> <ul style="list-style-type: none"> • önállóan, a megszerzett szakmai elméleti és szakmódszertani ismeretek, kompetenciák, készségek és képességek birtokában hit- és erkölcs tanítási órát tervez és tart, • valláspedagógiai tevékenységét mind a tanulók, mind a maga szempontjából tudatosan képes elemezni. <p>A hittanoktatói zárótanítást előkészítő csoportos tanítási gyakorlat a félév eleji beosztás és ütemterv alapján történik, melyet a gyakorlati tanár koordinál a szakvezetők bevonásával.</p>					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Schweitzer, Friedrich: <i>Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban.</i> Kálvin Kiadó, Budapest, 1999. ▪ Tamminen, Kalevi et al.: <i>Hogyan tanítsunk hittant? Vallásdidaktika.</i> Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 2001 ▪ Hittanoktatási kerettantervek és az azokhoz kapcsolódó hittankönyvek, segédanyagok (vö. http://rpi.reformatus.hu/portal/page.php?4; http://refpedi.hu/content/tantervek-tanmenetek) 					
<p>AJÁNLOTT IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Berry, Sharon R.: <i>99 hasznos jótanács! Fegyelmezés az osztályban.</i> ACSI, Budapest, 1995. ▪ Bodó Sára–ifj. Fekete Károly: <i>Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény.</i> Debrecen, 1998. ▪ Brummelen, Harro van: <i>Istennel az osztályteremben. Keresztyén tanulási és tanítási módszerek.</i> ACSI, Budapest, 1996., 2017. ▪ Fodorné Nagy Sarolta: <i>A katechézis kommunikációs problémái.</i> Kálvin Kiadó, Budapest, 1996. ▪ Fogassy Judit: <i>Katekéták kézikönyve.</i> Szent István Társulat, Bp., 2002. ▪ Hoppál Péter–Bódiss Tamás: <i>Egyházi ének. Kerettantervi ajánlás református általános iskolák és középiskolák számára.</i> RPI, Budapest, 2007. ▪ Németh Dávid–Kaszó Gyula (szerk.): <i>Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény.</i> KRE HTK, Budapest, 2001. ▪ Stephens, Larry: <i>Gyermeked hite.</i> Harmat, Budapest, 1999. ▪ Írásmagyarázatokhoz lásd a biblikus tárgyak tematikáit 					

Tantárgy kódja THZ005			Tantárgy neve ZÁRÓVIZSGA FELKÉSZÍTŐ <i>Kritériumfeltétel</i>		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	15	1	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A kurzus a záróvizsga témaköreinek áttekintő, aktív feldolgozása, melynek során a hallgatóknak lehetőségük nyílik a tanulmányok és gyakorlatok, valamint a komplex gyakorlat során felvetődött szakmai kérdések megbeszélésére az oktatókkal.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A felkészítő a szorgalmi időszak végén külön órarend szerint kerül megtartásra, ahol az egyes záróvizsga témakörök kerülnek feldolgozásra a hallgatók aktív közreműködésével.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lásd a korábbi tantárgyleírások szakirodalmát. 					

Tantárgy kódja THZ007			Tantárgy neve HITTANOKTATÓI ZÁRÓTANÍTÁS		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TH1304 Hittanoktatói gyakorlat IV. TH1305 Hittanoktatói gyakorlat V. TH1245 Katechetika tantárgypedagógia III.		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	0	0	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY CÉLJA: A zárótanítás az önálló valláspedagógiai munkára alkalmas és e feladatra kész személyiség bemutatkozása egy tanóra megtervezésével, megtartásával és elemzésével, mellyel bizonyítja szakmai felkészültségét. A zárótanítás értékelése ötfokozatú érdemjeggyel történik. Az érdemjegyet az előkészületi tevékenységek (óratervezet), a megvalósítás (tanítási óra/foglalkozás) és a szakmai önértékelés alapján állapítja meg a Hittanoktató- és Kántorképző Intézet a szakfelelős által felkért szaktanári és szakvezetői vélemények és ajánlások figyelembevételével. A zárótanításról jegyzőkönyv készül, amely melléklete a zárótanítás tervezete.</p> <p>A tanegység további részletezését és további dokumentációit lásd az <i>Útmutató és értékelési szempontsor a református hittanoktató szak gyakorlataihoz</i> című külön tájékoztatóban és mellékleteiben!</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgató</p> <ul style="list-style-type: none"> • önállóan, a megszerzett szakmai elméleti és szakmódszertani ismeretek, kompetenciák, készségek és képességek birtokában hit- és erkölcsstan tanítási órát tervez és tart, • valláspedagógiai tevékenységét mind a tanulók, mind a maga szempontjából tudatosan elemezi és értékeli, ehhez írásbeli előkészületeket tesz (tervezet, védés). 					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lásd a korábbi tantárgyleírások szakirodalmát 					

Tantárgy kódja THZ008			Tantárgy neve HITTANOKTATÓI ZÁRÓVIZSGA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	0	0	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Záróvizsgára csak az a jelölt bocsátható, aki az abszolutóriumot megszerezte, azaz az ajánlott tantervben előírt vizsgákat eredményesen letette, az előírt krediteket megszerezte, és más tanulmányi követelményeket teljesítette, szakmai gyakorlaton részt vett, valamint költségtérítési díjjal nem tartozik és a Kar könyvtárában nincs könyvtartozása. Kötelezően társított szak esetén mindkét szakon meg kell szerezni az abszolutóriumot. További információkat lásd az érvényes TVSZ-ben.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lásd a hittanoktatói záróvizsga komplex tételsorát. 					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lásd a korábbi tanulmányok szakirodalmát. 					